

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

16

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

OAMENII RĂSTOARNĂ DEALURI

Spectacol de adio
la „GLOBE”

UZINE DE BUZUNAR

Anul XIII nr. 16 (464) — 18 aprilie 1964

UN COLOCVIU

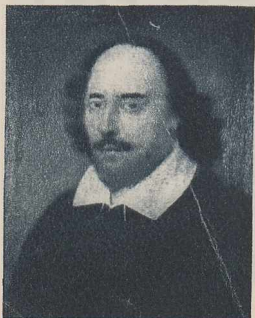
de Aurel BARANGA

Un colocviu internațional de prestigiu a intrunit la București glasuri autorizate ale științei teatrale contemporane. Obiectul întâlnirii, discutarea unei probleme legate de educarea profesională a tânărului actor — improvizația în teatru — s-a extins la domenii limitrofe: educația, în genere, a viitorului slujitor al scenei. Oaspeții veniți de peste hotare, dintre care unii de la mari depărtări, au avut prilejul să vadă condițiile de studii ale ucenicilor care vor înfrunta, mâine, focul reflectoarelor, și stînd cu unii de vorbă am înregistrat uimirile lor. Arta teatrală, odinioară empirică, e aprofundată astăzi la noi după criterii științifice, verificate, îmbunătățite zilnic. Se ține pasul tuturor cuceririlor de specialitate și nici o experiență interesantă nu e ocolită. În cursul dezbaterilor au învățat, unii de la alții, profesorii. S-a verificat, cu acest prilej, un adevăr de ordin didactic: cine știe cu adevărat, nu se sfiește să învețe în continuare, fără grija că-și terfelește blazonul.

Am fost fericit să văd că învățămîntul nostru teatral se bucură de o prețuire unanimă. Secretul acestei stime rezidă în seriozitatea cu care e privită munca. Musafirilor le-au fost prezentate scene pregătite de studenți. Ambiția viza ștachete înalte. Oaspeții au vizionat fragmente din Hamlet și studenții au recoltat aplauze competente. Colocviul a prilejuit întâlnirea unor critici avizați cu viața noastră teatrală profesionistă. Spectacolele au interesat, stîrnind, cînd era locul, entuziasme sincere. Misterul rezidă și aici în seriozitatea și temeinicia muncii. Un critic de teatru vienez, profesor de dicție și mare autoritate în arta spectacolului, ne-a vorbit în termeni elogioși despre această seriozitate, în comparație cu unele aspecte ale teatrului comercial apusean, stînd sub semnul calculului de casă, exclusiv. Interlocutorul nostru nu ne spunea lucruri absolut inedite — ne aducem și noi aminte de felul cum se făcea uneori teatru și la noi, îndărăt cu trei decenii, cînd atîtea talente actricești, absolut remarcabile, erau silită să se mistuie într-un repertoriu detestabil, pe scene improvizate, în turnee istovitoare. Ne-au rămas în această direcție ca amintire „amintirile” lui Nottara sau ale Agathe Birsescu.

De la vremea celor „trei butoaie” pe care au jucat Radovici și Belcot, Aristizza Romanescu și Iancu Petrescu, pînă la colocviul Institutului Internațional de Teatru de la București, este o traiectorie astronomică, pe care cei mai temerari visători dintre îndrăgostiții de teatru de altădată n-o puteau imagina. În ultima seară, înaintea despărțirii de oaspeții noștri i-am întovărășit la un spectacol dat de ansamblul „Perinița”. A fost o revărsare fastuoasă de cîntece și jocuri, de culori. Cînd aplauzele dezlănțuite, ca un torent, peste ultima cortină, au tăcut, l-am întrebat pe unul dintre oaspeți ce impresie i-a făcut spectacolul. M-a luat de braț și pînă la hotel n-a scos nici un cuvînt. Apoi la despărțire, ca o concluzie a unor gînduri ce-l frămîntaseră pînă atunci mi-a spus: „Acum înțeleg... Da... da... înțeleg...”

Și n-a mai fost necesar să-l întreb nimic, fiindcă înțelegeam amîndoi, deopotrivă, totul.

COPERTA NOASTRĂ

Acest portret, al cărui autor este necunoscut, se presupune că l-ar reprezenta pe William Shakespeare. Reproducerea a fost realizată la cererea redacției noastre de către „National Portrait Gallery” din Londra, unde se află expusă lucrarea originală.

Pe aici oile și caprele au păscut iarba săracă; într-un viitor apropiat pe toate aceste dealuri vor înflori livezi și vor fi sărutate de soare vîlle fine.

Un om care conduce cu pricepere băfălia pentru răsturnarea dealurilor, inginerul Gheorghe Ștefănescu (sfînga).

OAMENII RĂSTOARNĂ DEALURI

Din vechile hărți geografice ale multor comune și din fotografiile ce li se vor adăuga, generațiile viitoare vor afla cine am fost și ce-am avut. Copiii de astăzi și cei care se vor naște peste 10-15 ani vor cunoaște prin intermediul lor că unde înfloresc piersicii și vișinii și unde geme dealul de rodul viei, au fost pustiiri și sărăcie. Și locuri de acestea au fost multe: în Moldova, bună parte din Dobrogea și un important procent din suprafața regiunii Argeș.

Sute de ani oamenii au privit cu ochi răzvrătit și supărat dealurile mâncate de cancerul eroziunii, transformate într-un imens peisaj semimort, pe care pășteau cu tristețe caprele și oile.

Dar în ultimii ani peisajul acesta se transformă cu fiecare primăvară și toamnă, căpătînd forme noi, pline de frumuseți și bogății.

Acțiunea întreprinsă pe plan național — de reînviere a terenurilor afectate de eroziune — cunoaște succese demne de toată lauda. Unde natura și nepăsarea vechilor orînduiri au pus semnele sărăciei, socialismul plantează vii și livezi. Treaba nu este ușoară, e chiar foarte grea, și frumusețile și bogățiile pe asemenea locuri nu se ivesc cît ai bate din palme. Trebuie să treacă 3-4-5-7 ani.

Comuna despre care vrem să vorbim se numește Văleni-Podgoria și e prin părțile Argeșului. Are 4.000 de suflete și 500 hectare teren arabil. Oameni mulți, pămînt puțin. La Văleni mai există o suprafață mare de teren. Dar nu dă nimic, absolut nimic. Peste 600 hectare — terenuri în pantă — stau degeaba. Pînă nu demult, suprafața de teren care a

George CIUDAN

(Continuare în pag. 5)

**ALBUM
FOTOGRAFIC
1964:**

REGIUNEA ARGES

Uzina de produse sodice Govora.

Terpte pentru noi podgorii.

(Urmare din pag. 3)

stat nefolosită a fost și mai mare. Oamenii au început să ia dealurile pieptiș, să le răstoarne, să le teraseze și să hotărăască: aici vom pune risling italian, aici fetească de Ardeal, aici chasselas, aici coarnă neagră; dincolo se vor întinde livezile de vișini. La ora actuală 35 hectare — până mai ieri măcinate de eroziune — au fost date circuitului vitipomicol. În toamnă, colectivii din Văleni vor face primul cules din viță nobilă și foarte tânără.

La Văleni, la începutul acestei primăveri capricioase, 150 de colecțiști lucrau pe dealuri. Le desfundau. Pe pantele dulci lucrau tractoare și gredere. Pe cele abrupte însă, mâna omului învia pământul cu hârlețul. Și la o asemenea muncă trupul omului apasă pe hârleț cu toată forța sa. Am întâlnit în mijlocul colec-

Pentru acești butași primăvara a sosit cu mult înaintea calendarului. Au înmugurit în școala forțată de vițe în rumoș și la căldură; acum, 1.500.000 de miădițe sînt gata de mîini luscioase să le planteze pe terasele special amenajate pentru cultura viței de vie.

tiviștilor un om cu fața bronzată de vînturi. Purta cizme de cauciuc năclăite de noroi. Omul avea un metru de lemn în mînă și mergea pe toată burta dealului, cînd la un colectiv, cînd la altul. Vîra metrul în pămînt. De cele mai multe ori, era mulțumit. Uneori însă se adresa cîte unuia cu reproș: „Dumneata desfunzi dealul pentru mușcate?” „Nu, răspundea omul, pentru vie îl desfund”. „Atunci de ce nu tai dealul pînă la 60 cm?”

Omul cu metrul e Gheorghe Ștefănescu, inginerul agronom al gospodăriei colective din Văleni. E pasionat în materie de viticultură (lucrul acesta reiese și din faptul că e autor și coautor al mai multor cărți) și se supără foarte cînd se muncește de mîntuială. Dumnealui spune că o vie trebuie să trăiască aproape cît o viață de om. Și dacă nu răstorni brazdă adîncă la cel puțin 60 cm, scurtezi din viața viei. Aflăm de la colecțiști că omul cu metrul e laureat al Premiului de stat și și-a mutat destinul aicea, la țară, vrînd să-i ajute pe oameni în transformarea dealurilor sterpe în livezi și vii roditoare.

E grea lupta cu dealurile, dar nu e mai puțin adevărat că uneori și lupta cu oamenii e tot atît de grea. Cînd a început la Văleni terasarea în mod serios, unii erau gata să pună pariu că n-o să iasă nimic. Anul trecut, conducerea gospodăriei și-a propus să înființeze (pe o suprafață de 5 ha) o pepinieră de vițe. Constantin Dinescu s-a împotrivit. Pepiniera — a explicat dînsul — e o treabă grea. E ca loteria. Mai bine să cumpărăm vițe de la Agrosem sau de la alte unități agricole socialiste. Să mergem la sigur, nu ca la loterie. Dar omului i s-a explicat că problema nu trebuie pusă așa, că nu se va lucra la voia înțimplării, că există specialiști gata să-și aducă contribuția lor prețioasă la reușita școlii de vițe. La propunerea inginerului Gheorghe Ștefănescu, consiliul de conducere și comitetul de partid au analizat posibilitatea înființării unei pepiniere. Ce a urmat? Gospodăria și-a acoperit nu numai necesitățile, dar a cîștigat de pe urma acestei pepiniere 603.000 lei, adică o treime din veniturile bănești ale anului 1963. Fapt pentru care acum, în 1964, școala de vițe de la Văleni se dublează. Se vor altoi nu 700.000 butași, ci 1.500.000.

Ingeniozitatea colecțiștilor din această comună și-a găsit expresie și în alte realizări demne de toată lauda. În mod obișnuit, o pepinieră mai întinsă reclamă cheltuieli de sute și chiar milioane de lei. Se cer

construcții speciale. Ce-au făcut colecțiștii din Văleni? S-au dus în raionul Drăgășani, unde au vizitat trei gospodării colective care și-au făcut pepiniere cu cheltuieli foarte mici. Au folosit construcțiile agrozotehnice (grajduri și magazii de cereale) drept săli de forțat vițele. Prin metoda cotloanelor de fum, au asigurat viței timp de 21 de zile o temperatură de 24 grade C și au scutit gospodăria de mari cheltuieli bănești.

La Văleni există colecțiști care, chiar dacă nu obișnuiesc să zăbovească prea mult în jurul oalei cu vin, îndrăgesc însă bobul din care se storce vinul. Ilie Capdefier, Marin Ene, Ion Pleșu, Nicolae Florin, Simion Bratu, Tuța Savu, Nela Bold și-au înscris pe fostele dealuri pustii priceperea și pasiunea unor iscusii podgoreni.

Cînd terasezi dealul și-l pregătești pentru fetească sau coarnă neagră, trebuie să ai și cadre numeroase și pricepute la altoiri. Și în sensul acesta gospodăria a pregătit cadre noi. Într-o gospodărie un altoitor are menirea unui chirurg. Taie și îmbină. Dacă mâna chirurgului nu e precisă și nu taie unde trebuie, operația nu reușește. Exact așa este și mâna altoitorului. De aceea la Văleni s-a făcut o școală de altoitori. Pînă acum au absolvit-o 25 de colecțiști. Briceagul de altoit e minuit rapid și cu măiestrie de Nicolae Nenciu, Emanoil Oancea, Dumitru Corbu, Ion Dinescu și de alți absolvenți.

În primăvara aceasta, pe dealurile Vălenilor încă 50 de hectare vor fi plantate cu vițe de vie. Dacă ținem seama de condițiile grele ale desfundatului, trebuie spus că într-o singură primăvară, într-o singură comună, plantarea unei asemenea suprafețe înseamnă o mare victorie. Președintele gospodăriei, Teodor Cucu, și inginerul Gheorghe Ștefănescu ne-au spus că pînă în 1975 livezile și viile vor rodi pe circa 500 de hectare. În fiecare an vor fi date circuitului vitipomicol 30-50 hectare.

Iată de ce spunem la începutul acestor însemnări că din vechile hărți geografice ale multor comune, generațiile viitoare vor ști cine am fost, de unde am pornit și unde am ajuns.

La Văleni — Argeș, la Tîrzii — Iași, în Dobrogea și în alte regiuni ale țării, pe locul fostelor pustietăți ale dealurilor mîncate de eroziune vor înflori cele mai noi livezi ale Romîniei socialiste; iar podgoriile vor adăuga la splendecele lor trupuri viile tinere.

George CIUDAN
Fotografiile de Elena GHERA

AL. VLAHUȚĂ:
„SCRIERI ALESE”

Editura pentru literatură a pus de curînd la îndemîna cititorului, în excelente condiții grafice, o cuprinzătoare ediție în trei volume a scrierilor lui Alexandru Vlahuță. Ediția e alcătuită de criticul Valeriu Rîpeanu, semnatul și unui foarte documentat studiu introductiv asupra vieții și operei poetului care a scris neuitatul poem „1907”.

Intemeiat pe o informație multilaterală și avînd un spirit critic judicios, Valeriu Rîpeanu a știut să selecteze tot ceea ce este într-adevăr semnificativ pentru bogata activitate literară a lui Alexandru Vlahuță. Astfel în primul volum au fost grupate poezii; în al doilea, proza și publicistica, iar în volumul III romanul „Dan”, monografia despre pictorul Nicolae Grigorescu, însemnările de călătorie publicate sub titlul „Romînia pitorească” și jurnalele inedite ale scriitorului.

Atît ediția cît și studiul introductiv reușesc să pună în lumină, competent, personalitatea lui Vlahuță, opera lui raportată la cerințele sociale ale aceluia moment. Se arată — și scrierile celor trei volume o ilustrează cu prisosință — că fiind influențat de ideologia mișcării muncitorești, Vlahuță a acordat o deosebită importanță menirii sociale a artei. Scriitorul a observat fenomene profund specifice societății burgheze, precum parvenitismul, zgîrbit de exemplu în „Profiluri”, și inadaptarea la mediu a intelectualului cîștigat, ca în romanul „Dan”; viața satului i-a oferit imagini înfrîntătoare ca în schițele „Socoteala” și „La arie” — și în același timp protestatare, culminînd cu acea nobilă izbucnire de revoltă antimonarhică din poemul 1907, scris cu prilejul răscoalelor țărănești. Poezia lui Vlahuță rămîne în cea mai mare măsură în umbra lui Eminescu, dar ea are meritul de a fi îndemnat generația posteminesciană spre o viziune realistă și spre abordarea temelor mari ale vieții. Proza scriitorului se caracterizează prin observație psihologică uneori destul de pătrunzătoare și prin unele descrieri de natură ce se țin mînt, ca aceea din „Romînia pitorească”. Publicistica lui Vlahuță ne relevă un pasionat iubitor de literatură și un animator neostenit, unul dintre cei mai de seamă ai literaturii romîne de după 1880. „Amin-tirile despre Eminescu” și conferința „Curentul Eminescu” sînt străbătute de o căldură iubire și admirație față de luceafărul poeziei romînești.

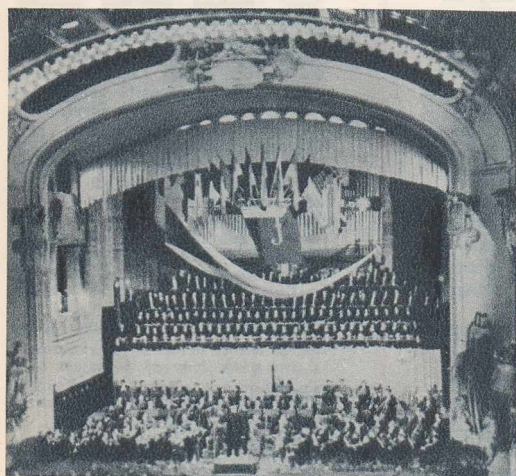
În cele mai izbutite scrieri, Vlahuță se definește prin realism, prin tendința de aprofundare permanentă a vieții, prin sobrietate stilistică. El nu este un creator de proză obiectivă, un romancier, în accepția noastră, ci un autor care — cum remarcă V. Rîpeanu — face tranziția de la proza lirică și romantică, la aceea de observație psihologică și morală. Pe această linie, el se apropie de Ion Slavici. Anumite laturi ale operei lui Vlahuță s-au dovedit mai puțin rezistente (mai ales, în poezie), au căzut curînd în desuetudine, însă scrierile în proză, articolele de îndrumare a tinerilor scriitori și conferințele îi asigură lui Vlahuță un loc de cinste printre cei care au contribuit la înaintarea literaturii romîne la sfîrșitul secolului trecut.

Atît în studiul introductiv, cît și în comentariile care însoțesc poeziile, schițele și articolele incluse în cele trei volume, autorul ediției oferă numeroase date cu privire la relațiile scriitorului cu mișcarea literară a vremii și la legăturile lui de prietenie. Caragiale, Delavrancea, Dobrogeanu-Gherea sînt nume care s-au integrat biografiei literare a lui Vlahuță și care au avut un rol însemnat în definitivarea personalității lui.

Cercetîndu-i opera minuțios și cu spirit critic, evidențîndu-i meritele, dar netrecîndu-i cu vederea scăderile artistice și ideologice, V. Rîpeanu a dat cea mai reprezentativă ediție a scrierilor lui Vlahuță din cîte s-au elaborat la noi. Cititorul o poate consulta cu încredere că va găsi aici tot ceea ce-l interesează cu privire la viața și activitatea scriitorului, toate informațiile biografice necesare și interpretarea științifică adecvată.

AI. SÂNDULESCU

În ajunul „Primăverii la Praga”

Aspect din timpul unui concert prezentat în cadrul festivalului „Primăvara la Praga”, în Sala Smetana.

În fiecare an, când înfloresc lalelele în scuarul din fața „Casei artiștilor” orașul de pe malurile Vltavei se scaldă în valurile muzicii. Sînt zilele festivalurilor muzicale internaționale „Primăvara la Praga”. Cel dintîi, care a avut loc în 1946, a fost închinat aniversării unei jumătăți de veac de la întemeierea Filarmonicii cehe, coincidența situînd acest semicentener la un an după risipirea negurilor ocupației naziste. Firească a fost, așadar, lozinca sub care s-a desfășurat manifestarea: „Prin muzică spre pace și prietenie între popoare”. Dacă festivalul din 1948 a celebrat 20 de ani de la moartea lui Leos Janáček iar cel din 1950 a fost dedicat dublei aniversări a lui Johann Sebastian Bach și a muzicianului ceh Zdenek Fibich, în ceilalți ani tematica — fără a neglija date ca acelea legate de aniversarea lui Mozart sau Josef Bohuslav Foerster — s-a extins în domenii vaste ale artei muzicale, cuprinzînd deopotrivă creații ale compozitorilor clasici și moderni.

Mesajul umanist al „primăverilor pragheze” a fost subliniat prin inițiativa din 1952: Festivalul s-a deschis atunci în acordurile ciclului de poeme simfonice „Patria mea” al lui Bedrich Smetana, de mult înscris în patrimoniul muzicii universale, și s-a încheiat în sunetele Simfoniei a 9-a de Beethoven. Alegerea sublinia cum nu se poate mai bine ideea manifestării. Începînd din 1952, fiecare festival „Primăvara la Praga” se deschide și se încheie cu aceste lucrări.

Numeroși sînt soliștii și dirijorii care au dat, în decursul anilor, strălucire festivalurilor muzicale din „Orașul de aur”: Richter și Karajan, Casadessus și George Georgescu, Arturo Benedetti-Michelangeli și Yehudi Menuhin, David

Oistrach și Monique de la Bruchollerie. Festivalurile s-au bucurat și de participarea unor orchestre de mare prestigiu — ca Wiener Symphoniker și Filarmonica din Leningrad — sau a unor întregi ansambluri, ca acela al Operei comice din Berlin.

Anul acesta, al 19-lea festival „Primăvara la Praga” va începe cu un concurs internațional al tinerilor violoniști, care se va desfășura între 2 și 14 mai. La festivalul propriu-zis (12 mai-4 iunie) și-au anunțat prezența pianistul Emil Ghilels, Orchestra simfonică din Leipzig, violonistul David Oistrach, dirijorul american Efrem Kurtz. Teatrul Național din Praga va prezenta cu această ocazie o serie de mătinee shakespeariene cuprinzînd lucrări de Smetana — ca „Richard al III-lea” și „Macbeth” — pe teme inspirate din opera marelui dramaturg, a cărui amintire e cinstită anul acesta de întreaga omenire.

Clara MĂLIN
Praga, aprilie 1964

Între „Opus Dei” și Falangă

Comentatorii de presă și radio din Occident se fac în ultimul timp ecoul zvonurilor tot mai persistente în legătură cu o eventuală schimbare de regim în Spania. Generalul Franco este bolnav, suferînd după cît se pare de maladia lui Parkinson. Se afirmă că, chiar dacă se va însănătoși, el nu va mai putea conduce treburile publice. De unde concluzia că în fața cercurilor conducătoare spaniole se pune insistent problema succesiunii.

Se știe că cei doi stîlpi pe care s-a bîzuit de la bun început actualul regim din Spania sînt biserica și armata. În legătură cu perspectiva succesiunii, se conturează înfruntări politice între cercurile clericale și cele militare.

Ar fi evident exagerat să se vorbească de un conflict deschis între franchism și biserică în general — afirmă un articol publicat recent de revista sovietică „Novoe Vremea”, sub semnătura lui Eusebio Címorra. Autorul articolului deosebește trei tendințe bine marcate în sinul clerului spaniol. Un anumit număr de prelați — spune Címorra — iau hotărît poziție împotriva lui Franco. În această ordine de idei am putea aminti un interviu acordat ziarului „Le Monde” de o personalitate catolică cunoscută, abatele de Montserrat, care a calificat franchismul drept „un regim ce se afirmă creștin, dar al cărui stat nu se inspiră din principiile fundamentale ale creștinismului”. Un al doilea grup de prelați, constată articolul citat mai sus, stă în două lunturi, dorînd schimbări pur formale care să lase intacte actualele stări de lucruri. Și, în sfîrșit, prelații „ultra” acordă generalului Franco un credit fără rezerve.

Dacă acestea ar fi, în linii mari, tendințele din sinul bisericii, lucrurile nu stau mai bine nici în armată. În ultimii ani au avut loc în Spania multe greve muncitorești, dar în ianuarie anul acesta s-a declarat pentru prima oară o grevă a coloneilor. Versiunea oficială, pretinzînd că era vorba de revendicarea unui

spor de salarii pentru cadrele armatei, n-a rezistat pînă la urmă unei analize mai atente. Ziarul „Le Figaro” semnala, de altfel, că nemulțumirile armatei spaniole se manifestă printr-o opoziție crescîndă față de generalul Franco, că această opoziție este legată de așteptarea unei transformări a regimului și alimentată de zvonurile referitoare la succesiunea generalului.

Se vorbește mult despre o posibilă remaniere a guvernului, eventualitate care ar scoate în evidență conflictul surd dintre Falangă și „Opus Dei”.

„Opus Dei” este o organizație laică semi-clandestină, un fel de ordin religios fără călugări, care acționează din umbră. După unele ziare, actualul ministru al Comerțului, Ullastras, ar fi unul dintre conducătorii organizației, din care se crede că ar face parte și Lopez Rodo, comisarul planului de dezvoltare. Oricum, este sigur că „Opus Dei” controlează importante pîrghii financiare, oamenii ei de încredere deținînd posturi cheie în aparatul de stat, în instituțiile de învățămînt și în armată. În același timp, organizația are strînse legături cu mari concerne industriale de peste hotare.

De cîțiva ani încoace, „Opus Dei” cîștigă invariabil teren în dauna Falangei. Mișcarea falangistă, care în 1937 grupa toate cercurile de dreapta din Spania, este acum mai mult o fațadă fără nimic îndărătul ei. Exploatînd criza prin care trece Falanga, „Opus Dei” caută s-o înlătore definitiv de la cirna treburilor Spaniei. Simțînd primejdia, Falanga se împotrivește. Una din căpeteniile ei, ministrul Solis, a luat poziție în mod public împotriva faptului că „Opus Dei”, organizație pretins apolitică, controlează toate ministerele economice. „Opus Dei” n-a rămas datoare cu răspunsul, calificînd Falanga drept „cadavru încă neîngropat”. De fapt, calificativul se potrivește întregii reacțiuni clericalo-militare din Spania.

O carte mult discutată

Actualitatea literară franceză este dominată de noua carte a lui Jean-Paul Sartre, un eseu

Jean-Paul Sartre.

Partizane italiene.

autobiografic menit să fie partea introductivă a memoriilor lui, apărut recent la Paris sub titlul „Les mots” (Cuvintele). Cronicarul literar al ziarului „Le Figaro” scrie, de pildă, că „Les mots” este „unul din cele mai pline de sevă, mai inteligente, mai pasionante și mai frumoase texte pe care le-am putut citi de multă vreme încoace”. Iar „Le Monde” vede în această lucrare „cel mai bun eseu (al lui Sartre — n.n.) și una din cele mai durabile și mai originale cărți ale vremii noastre”.

Scriitorul a avut parte de o copilărie neobișnuită, fiind lipsit de căldura unei familii în accepția comună a cuvântului. După moartea soțului ei, mama lui Sartre s-a întors în casa părintească, unde a fost socotită mai degrabă o tolerată, dar micul Jean-Paul a devenit obiectul de adorație al bunicului său, care voia să facă dintr-însul ceea ce el însuși nu izbutise să devină. Sartre urăște acești primi ani de viață, care i-au fost falsificați, după părerea lui, pentru că cei din jur țineau cu tot dinadinsul să scoată din el un geniu. N-o ascunde, și aplicând la propriul lui caz metoda de investigație pe care a folosit-o față de alții, explică — spune recenzentul săptămânalului parizian „L'Express” — „plecând de la mediul social, familial, de la fapte și întâmplări, de la credințe răspândite și determinări particulare, de la exemple vii sau livești, de la modele impuse sau numai propuse, de la mituri și fantasme — de ce și în ce fel micul Jean-Paul care a dorit să fie scriitor a devenit de fapt Jean-Paul Sartre”. În această analiză scriitorul e atât de necruțător cu cei din jur și cu cel care a fost el însuși în copilărie, încât un cunoscut istoric și critic literar francez, Gabriel Hanoteau, exclamă în „Paris Match”: „Din pricina atîtor reproșuri încerci starea de spirit a trecătorilor care, pe stradă, intervin cînd o brută lovește un copil. Și ești tentat să-i strigi lui Sartre: «Dar sfîrșește o dată, lasă în pace copilul ăsta nenorocit! Nu vezi că nici nu înțelege bine ce-i spui?»”

Este o caracteristică a cărții, subliniată de alffel de mulți comentatori occidentali. Revista vest-germană „Der Spiegel” spune că în „Les mots” avem de-a face cu disecarea copilăriei unui artist. „The Observer Weekend Review” remarcă: „De fapt, o trăsătură ieșită din comun a cărții este faptul că ea nu exprimă nici un fel de afecțiune pentru nimeni și mai puțin lecit pentru oricine pentru însuși Sartre. Acesta este cu totul străin de orice sentimente umane obișnuite”. În sfîrșit, Aldo Zerbi scrie în „Vie nuove” că în „Les mots” Sartre se „auto-analizează”, se „atomizează” pe sine însuși.

Tocmai din această cauză ultima carte a lui Sartre suscită și obiecții, sintetizate de această concluzie din „L'Express”: „Punîndu-se în discuție, am putea zice anatomic, Sartre ne obligă să aruncăm o privire în propriile noastre caverne. Este un lucru, poate, necesar, dar în orice caz dezagreabil și care va face ca Sartre să fie ceva mai mult detestat de dușmanii lui, fără a dobîndi un spor egal de admirație din partea celor ce-i sint devotați”.

Femeile în Rezistența italiană

Cu prilejul împlinirii a 20 de ani de apariție, revista italiană „Noi donne” publică un interesant și — în același timp — impresionant bilanț al participării femeilor italiene la lupta împotriva ocupantului nazist, în timpul celui de-al doilea război mondial. Iată cîteva cifre grăitoare: partizane combatante — 35.000; comandante — 512; arestate, torturate și condamnate — 4.653; căzute în luptă sau executate — 623; deportate în Germania — 2.750; distinse pentru acte de bravură cu medalii de aur — 15.

Desigur, participarea femeilor italiene la lupta de eliberare de sub fascism a fost mult mai amplă decît o arată cifrele de mai sus. În munți sau în uzine, folosind arma de foc sau cea a grevei, manifestînd pentru pace sau ridicînd pur și simplu în fața ocupantului nazist un zid al tăcerii și al urii, femeile italiene au contribuit la zdrobirea fascismului.

În acest sens, este grăitoare aprecierea dată mișcării feminine de partizani de către fruntașul comunist italian Luigi Longo, fost vicecomandant al Rezistenței italiene: „Pentru prima oară în istoria poporului nostru, femeile — de data aceasta nu ca elită, ci ca element de masă — au înțeles că destinul lor, soarta propriilor lor familii depindeau de lupta tuturor împotriva unui regim care le ena dușman”.

K. O. — publicul

Sub titlul „Boxul și gangsterii în Statele Unite”, influentul cotidian parizian „Le Monde” face unele dezvoltări în legătură cu scandalul iscat după meciul Liston-Clay. Amintim cititorilor noștri că, spre surprinderea generală, Cassius Clay l-a învins pe fostul campion mondial Sonny Liston prin k.o. Mai amintim că, înainte de meci, cota pariurilor era de 8-1 în favoarea lui Liston și că — în această situație — mulți oameni au pierdut sume imense.

„Le Monde” observă pe drept cuvînt că în sport înfrîngerea unui favorit nu constituie în sine un lucru nefiresc. Dar — adaugă ziarul — felul în care s-a petrecut acest lucru este cel puțin surprinzător. Se știe că Liston a acuzat o luxație a umărului care — după spusele lui — i-ar fi fost fatală în căderea la podea. El mai preciza că și-a lăsat umărul în primul rund al meciului cu Clay. Managerul lui, Jack Nilson, dă însă o altă versiune: el afirmă că luxația s-a produs nu la meci, ci la un antrenament cu mult timp înaintea acestuia. Pe lîngă faptul că această controversă între boxer și managerul său pare suspectă în sine, orice om de bună credință — care va accepta versiunea managerului — se va întreba: cum este posibil să apară accidentat pe ring, cînd ai de apărut titlul de campion mondial?

Referîndu-se la unele dedesubturi ale neașteptatului rezultat al meciului, ziarul arată că „Intercontinental”, o afacere patronată de Liston, a oferit înainte de meci societății care are „drepturi exclusive” asupra lui Clay suma de 50.000 dolari. În schimbul acestei sume, patronii lui Clay se obligau ca — în cazul că

protejatul lor va deveni campion mondial — toate meciurile lui pe timp de doi ani să fie organizate numai de „Intercontinental”, adică... de Liston.

În „lumina” acestui straniu contract, comentatorii analizează lucrurile astfel: dacă Liston ar fi ieșit învingător, ar fi trebuit să aștepte încă mult și bine pînă să găsească un adversar de tipul „nebului de Cassius”. Pe cînd, în ipostaza de „învingător”, Liston are în față o suită de întîlniri foarte bănoase, culminînd cu revanșa pe care Clay s-a obligat să i-o acorde.

Afacerea a ajuns în ancheta unei subcomisii senatoriale, în fața căreia s-au dezvoltat multe aspecte urite ale afacerismului în boxul profesionist. Unii comentatori prevăd descalificarea pe viață a celor doi eroi ai scandalului, Liston și Clay, și repunerea în joc a titlului.

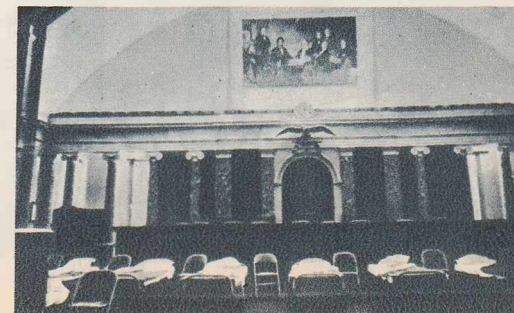
„Din nou filibusterii”

Dezbaterile din Senatul S.U.A. pe marginea proiectului de lege cu privire la drepturile civile a adus din nou în actualitate tactica „filibusterismului”. În ce constă aceasta? Săptămînalul „New York Times Magazine” menționa recent, într-un articol cu titlul de mai sus, că „în 1841 un grup de senatori au vorbit fără întrerupere timp de două săptămîni împotriva unui proiect de lege în legătură cu Banca S.U.A. În cele din urmă au renunțat la poziția lor, dar au pus astfel bazele «filibusterismului» în sensul său actual: «o încercare de a condamna la eșec un proiect de lege»”. Așadar, „filibusterii”, prin lungile discursuri pe care le țin — foarte adesea chiar fără legătură cu problema în discuție — urmăresc să tergiverseze dezbaterile de fond în jurul unui proiect de lege și, mai ales, punerea acestuia la vot.

De altfel această practică nu se manifestă acum pentru prima oară în legătură cu legea pentru drepturile civile. În 1957, de pildă, numai senatorul Strom Thurmond a vorbit 24 de ore și 18 minute fără întrerupere împotriva unui proiect de lege în legătură cu drepturile civile, realizînd — potrivit lui „New York Times Magazine” — cea mai mare performanță de „filibusterism”. De asemenea în 1960, senatorii rasiști din sud au reușit, după 39 de zile de practicare a acestei metode, să înlăture proiectul de lege cu privire la drepturile civile. Iar acum „umbra filibusterismului planează din nou deasupra Capitolului — subliniază «New York Times Magazine». Un grup puternic de 18 senatori din sud, conduși de Richard B. Russell din statul Georgia, sînt organizați cu o precizie militară pentru a opri intrarea în vigoare a acestui proiect de lege”. Căci, după cum se știe, proiectul — preconizînd în principal interzicerea discriminării față de populația de culoare în localurile publice, precum și înlăturarea acelor texte de lege care prevăd că negrii care nu pot dovedi că știu carte să fie excluși de la vot — a fost adoptat de Camera Reprezentanților și a intrat în discuția Senatului la 9 martie. După 15 zile de dezbateri preliminare, senatorii sudiști, care în tot acest răstimp au recurs la obișnuita lor tactică, au suferit un eșec prin respingerea — cu 50 voturi contra 34 — a unei moțiuni care cerea ca proiectul respectiv să fie trimis în fața comitetului juridic al Senatului. Ceea ce ar fi echivalat cu o altă perioadă de tărăgănare, acest comitet fiind dominat de adversarii ai integrării rasiale.

Dar nici acum drumul spre transformarea în lege a proiectului nu este încă netezit. Sudiștii au și anunțat, de altfel, că în cadrul dezbaterilor de fond ei vor aplica aceeași tactică a „filibusterismului”, urmărind să le prelungească luni de zile de aci înainte.

Paturi în incinta Senatului, pregătite pentru senatorii din nord care trebuie să facă față atacului „filibusterist” al sudiștilor.

400 de ani
de la nașterea lui
SHAKESPEARE

Spektacol

Evocare de Mihnea GHEORGHU

În întreaga lume se sărbătorește în acest an, la propunerea Consiliului Mondial al Păcii, cea de-a 400-a aniversare a lui William Shakespeare. În opera marelui dramaturg și poet și-au găsit reflectarea o uriașă varietate de tipuri umane, epoci și medii sociale — toate acestea avînd puternice legături cu realitatea timpului său. O bună parte din activitatea de scriitor și actor a lui Shakespeare este legată de numele teatrului „Globe” (printre ai cărui fondatori se numără însuși dramaturgul).

Evocarea unei seri de spectacol la acest teatru este un prilej de a cunoaște nu numai atmosfera din lumea teatrului acelei vremi, ci și dificultățile întîmpinate de artiști la tot pasul, precum și implicațiile politice conținute adeseori de teatrul shakespeareian.

Iarna dulce a începutului de veac păstra drumul încă țepăn, ca să nu prindă copitele calilor în noroiul gras al primăverii, dar soarele arunca snopi aurii pe fruntea înaltă a călătorului care intra pe poarta orașului, însoțit de doi consăteni din Stratford, prieteni din copilărie. Cei trei călăreți avuseseră destule de vorbit, ca să omoare vremea: despre scumpirea traiului, despre răscoalele din Irlanda de unde lordul Essex se înapoiase bătut și umilit și despre prevestirile negre care bîntuiau regatul pe seama bătrînei lor Elizabeth, ultima dintre regii Tudori.

Bărbatul serios, cu ochii vii dar oboșiți și cu un început de pleșuvie, pe care ceilalți îl priveau din cînd în cînd, așteptîndu-i replica cu tîlc, era *master* William Shakespeare, tîrgoveț cu vază, căci venitul său din arta mîndră și bles-

temată a teatrului îi aducea cam la trei sute de livre pe an.

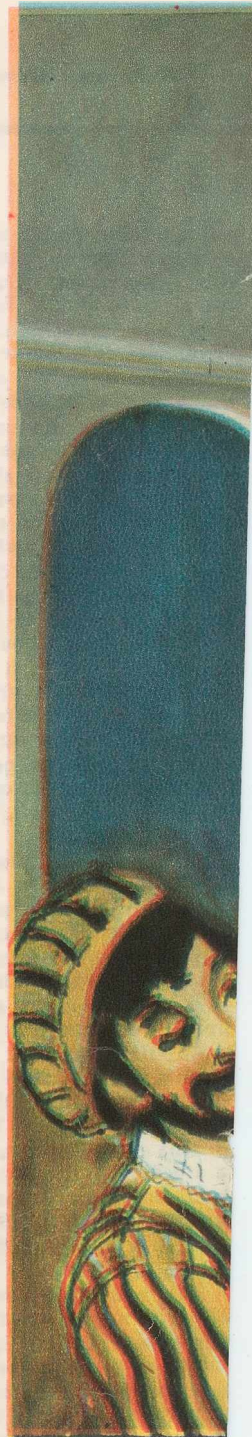
Răspundea rar și distrat. Se gîndea la ale lui. Pînă nu demult îi plăcea să se închipuie unul dintre îndrăgostiții-poeti pe care îi născocise în comediile și istoriile lui plasate prin neștiute colțuri de rai, vesel și voinic și cu limba ascuțită, iar la nevoie gata să se bată. Dar după moartea lui Hamnet, băiatul lui drag și după căsătoria Susannei cu doctorul Hall, devenise mai înțelept, poate mai ursuz, deși uneori i se mai umezeau ochii la amintirea unei iubiri pierdute.

Venea la Londra, chemat de grabă; ciudată comandă, ba chiar de pomină: băieții de la „Globe” i-au trimis vorbă că niște nobili domni s-au interesat în cît timp pot relua piesa *Richard II*. O piesă de mare succes la vremea ei

Reconstituirea unui spectacol la „Globe” cu piesa „A 12-a noapte”. (Spectatorul de la parter, din loji și de pe scenă rîd de farsa jucată puritanului ipocrit, Malvolio.)

Teatrul „Globe” (fragment dintr-o gravură de la începutul secolului XVII).

și care, pe lîngă sălile pline, își făcuse vadul ca o carte de răsunet, dar cu ani în urmă, căc publicul vrea mereu noutăți. Ce năzbtie ma ascunde și asta?

Viața teatrului elizabethan era plină de surprize. Una din ele a fost însuși teatrul „Globe” — se împlinesc doi ani de atunci.

Îndată după participarea la serbările regale d la Richmond, în februarie 1599, o aventură tipi elizabethană a însuflețit activitatea echipei Burbage-Shakespeare. Expirase termenul de douăzeci de ani al arendării terenului pe care bătrînu Burbage construisese *Teatrul*, iar proprietarul, con form principiului că „locul robește casa”, puses stăpînire pe clădire. Conducerea trupei obținus un alt teren, dar nu putea renunța la materialele

de adio la GLOBE⁶⁶

99

de construcție ale vechiului local. Înarmați cu târnăcoape, roabe, lopeți, topoare și pumnale, au trecut fluviul, i-au alungat pe paznicii postați de proprietarul locului cu pricina și, câteva nopți la rând, sub comanda unui tânăr dulgher pe nume Peter Street, au transportat toate materialele utilizabile pe noul teren. Dulgherul a fost ținut la beci câteva zile de judecătorul districtului, apoi pus în libertate pe cauțiune, fără urmărire. Faptul era consumat.

Îndârjiți, dulgherul și oamenii lui, ajutați de actori, care au lucrat pe schele de-a valma cu tâmplarii și zidarii, zi și noapte, au dat gata noul teatru „Globe”, o hardughie de lemn cu acoperiș de stuf, bine croit, executat trainic și cât se putea de elegant și spațios, pînă la 23 aprilie, de ziua nașterii lui Will.

Primăvara aceea fusese glorioasă. Ce spuzală de luntri treceau spectatorii peste Tamisa, spre Southwark! Ajunși pe mal, dădeau buzna la *Globe*, ocolind sălile concurențe, *Roză și Lebedă*. Se grăbeau, fiindcă era ora 2 și spectacolul trebuia să înceapă. Pe foișor flutura steagul cu Hercule și globul pămîntesc pe umeri, sub o inscripție, cu litere de aur, în limba latină: *Totus mundus agit histrionem* („Toată lumea joacă teatru”).

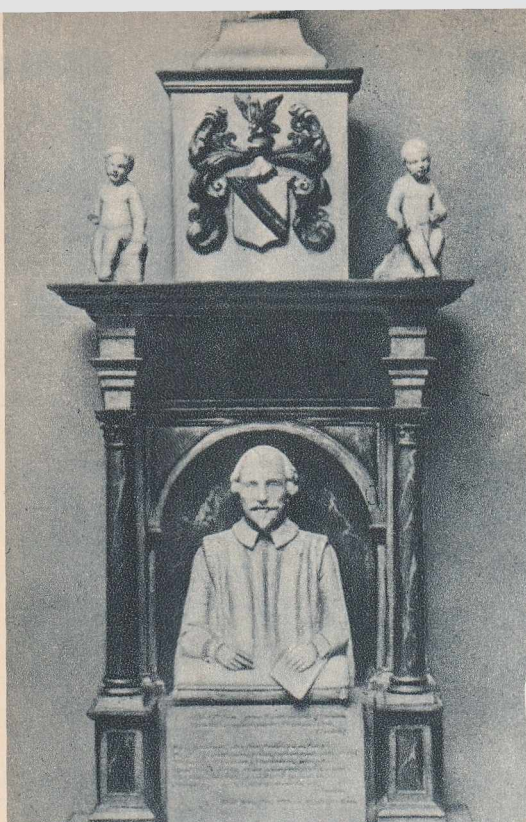
Sardonicul latinist, amicul său Ben Jonson, citind inscripția, îl luase peste picior. Dar Will i-a plătit-o, atunci cînd, întîmpinîndu-l în pedantul de Jaques din *Cum vă place*, l-a pus să recunoască adevărul că „...lumea toată-i o scenă...”

Bătrînul Burbage murise fără să apuce gloria noului său teatru. Shakespeare era ca fondator

cu parte la cîștig, plus plata pentru fiecare piesă nouă. Pînă la data cînd devenise coproprietar al teatruului „Globe”, scrisese aproape jumătate din întreaga sa operă dramatică. Ii plăcea să muncească zdravăn, cărănește. Repetițiile la teatru începeau dis-de-dimineață, iar cei ce întîrziu erau amendați cu 20 de pence. Absența îi costa 2 șilingi. Dacă nu era gata, costumat și măscuit la intrarea în scenă, i se rețineau vinovatului 3 șilingi. Iar dacă venea beat, 10 șilingi. Prețul unei zile de lucru pentru un „gagist” era 1 șiling, așa că putem bănui ușor cum amenzile acestea de loc mici aveau darul să întărească „rigoarea” profesională. Spectacolul începea la 2

(Continuare în pag. 10)

Spectacol de adio la „GLOBE“

Monumentul funerar de la Stratford-on-Avon al marelui dramaturg.

și se isprăvea la ceasurile 5, așa încât lui Shakespeare nu-i rămâneau decât seara și noaptea pentru dialogul cu eroii lui, pentru memorarea rolurilor și pentru a se cultiva: Plutarh, Montaigne, Boccaccio, Bacon.

Vîntul rece dinspre estuar l-a trezit din visare. Acum, iarna, concurența teatrelor noi, situate pe malul de miazănoapte, e mai greu de suportat. Chiar spectatorii credincioși ai teatrului „Globe“ preferă să zăbovească la *Fortuna*, sau în sala închisă *Blackfriars*, ori în mica *Paul's playhouse* — unde jucau coriștii de la catedrala Sf. Paul — pentru că numai taxa barcagiului pentru traversarea fluviului în Southwark costa pe vremea rea cît o intrare la teatru. Unde mai pui că iarăși „coriștii“ erau la modă, cu piesele lor pedante, scrise de „universitari“, încît deseori Hercule din foisor trona asupra unei săli goale, chiar la o piesă nouă, la o dramă ca *Iulius Cezar*. La comedie, ce-i drept, oamenii veneau pe orice vreme; de pildă, la *Cum vă place* sau la *Malvolio* era un haz nemaipomenit cînd Bob Armin cînta și improviza glume pe seama eroilor care se luau în serios.

Povestea asta, cu *Richard II* nu-i a bună. Piesa fusese prezentată într-o premieră cu un public restrîns și select, la 7 decembrie 1595, de

către patronul trupei, lordul Șambelan, în prezența ministrului Rober Cecil. Se pare, însă, că acesta din urmă n-a agreat prea mult finalul, care făcea o transparentă aluzie la faptul că regina cedase prea lesne frîiele domniei unor favoriți ai ei, printre care se număra și ilustrul spectator. Urmarea a fost că cenzura regală l-a somat să suprimă din textul tipărit scena detronării regelui. Compania lordului Șambelan era o trupă de profesioniști respectabili și cu dare de mîna; nici unul nu fusese închis, sau pus la stîlp, ca hoț, sau bețiv, ori fiindcă ar fi mîncat dulce-n post. Cu toate acestea, autorul n-a admis ca scenele cu pricina să-i fie scoase din text. A făcut-o editorul, căruia îi era perfect egal dacă patronul teatrului este sau nu de acord că regii Angliei sînt de origine divină. Dar cînd un scriitor din Cambridge a tipărit o broșură despre căderea lui Richard II și a dedicat-o tocmai contelui de Essex, a doua zi toată Londra a priceput aluzia, iar editorul piesei lui Shakespeare și-a văzut cartea epuizată și ca un bun negustor, a mai tras o ediție, cu același fulgurant și misterios succes.

Motivul? În 1599 regina Elizabeth i-a încredințat iubitelui ei, Essex (cu treizeci de ani mai tînr), pacificarea și guvernarea Irlandei, sarcină

SHAKESPEARE pe scenele noastre

Cei 400 de ani de la nașterea marelui Will vor fi sărbătoriți în teatrele din țara noastră prin montarea sau reluarea unora din cele mai importante opere ale sale, în total mai mult de jumătate din piesele ce ne-a lăsat, fără a mai socoti fragmentele dramatice ce se vor prezenta în cadrul diferitelor festivaluri și recitaluri.

Șirul manifestărilor închinat acestui eveniment s-a deschis cu un frumos succes al Teatrului „C. Nottara“: tragedia „Richard al III-lea“ (regia: Ion Șahighian), în care artistul poporului George Vraca, deținînd rolul principal, a realizat o creație monumentală, unanim elogiată.

Aceeași piesă, *Richard al III-lea*, figurează printre viitoarele premiere ale Teatrului maghiar de stat din Tg. Mureș și ale celui din Timișoara; de asemenea piesa va fi reluată la Naționalul ieșean, unde tînrul Constantin Dinulescu realizează o interpretare cu multe calități.

Pe artistul poporului G. Storin îl vom revedea pe scena Naționalului din București în *Lear*, monarhul despot care cunoaște adevărul prin suferință. Publicul clujean va avea ocazia să vizioneze piesa în interpretarea colectivului maghiar din localitate. Iar *Macbeth*, altă puternică tragedie shakespeareană despre crimele unui despot însetat de putere, va fi înfățișată în continuare, cu Emil Botta și C. Bărbulescu în rolul principal, la Teatrul Național din Capitală. Actorii din Baia-Mare și cei ai teatrului german din Timișoara vor readuce pe scenele teatrelor respective celebra și tristă poveste a dragostei dintre Romeo și Julieta. Nici drama atît de chinuitului Hamlet, ridicîndu-se împotriva nedreptății și descompunerii morale, nu va lipsi din repertoriul acestei aniversări, ea fiind reprezentată la Cluj, cu C. Anatol, și la Timișoara, cu Dan Nasta în rolul prințului danez. Un alt înfocat apărător al purității și integrității umane din galeria eroilor shakespeareieni, Othello, va fi interpretat pentru prima dată pe scena Teatrului maghiar din Tg. Mureș, și în reluare la Arad și Timișoara. O dramă încă prea puțin jucată *Pericles* va fi montată la Brașov și probabil la Ploiești.

La Teatrul de Comedie, regizorul David Esrig pregătește premiera cu *Troilus și Cresida*, piesă în care marele dramaturg, pornind de la războiul Troiei, analizează esența războiului în general și demonstrează, prin comic, absurditatea lui.

O operă rar jucată la noi pînă astăzi, dar plină de farmec și înțelepciune, „Poveste de iarnă“ a fost aleasă la Teatrul Regional București și este regizată de George Teodorescu, a cărui altă montare shakespeareană, mai veche, *Antoniu și Cleopatra* constituie de asemenea unul din spectacolele Teatrului „C. Nottara“ pentru aniversare.

Tot ca o „redescoperire“ a anului Shakespeare este *Cymbeline*, piesă puțin jucată, imagine realistă și poetică a izbînzii dragostei statomnice; piesa va fi prezentată la Sibiu. Un șir de comedii totdeauna apreciate vor fi reprezentate pe numeroase scene; la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra“ continuă să se reprezinte strălucitul spectacol popular, de îndrăzneță fantezie, al lui Liviu Ciulei *Cum vă place*. Lirismul înstelat, fantasticul *Visului unei nopți de vară*, inteligența satirei din *Mult zgomot pentru nimic*, comedia cu titlu atît de concludent pentru personajele sale, au atras pe creatorii din Timișoara. Dragostea nemărginită a Violei și pedepsirea prefăcutului Malvolio din *A 12-a noapte* (la teatrele din Iași, Craiova, Pitești, Turda, Bacău, Petroșani), transformarea capricioasei Catarina, *Femeia îndărătnică* (la Teatrul „C. Nottara“, la Satu-Mare, Brăila, Timișoara), peripețiile comice și dramatice ale celor *Doi tineri din Verona* (la Teatrul Muncitoresc C.F.R., la Craiova, Birlad, Reșița) par să fi fost cel mai des preferate. Și tot așa *Nevestele vesele din Windsor* la Oradea, Sf. Gheorghe, Brăila, Arad; comedia cunoaște un constant succes și în regia lui Lucian Giurchescu la Teatrul Național „I. L. Caragiale“. Același regizor mai participă la aniversarea lui Shakespeare cu două spectacole — unul mai vechi, *Doi tineri din Verona* (Teatrul Muncitoresc C.F.R.) și „Comedia erorilor“ (Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra“).

Ion CAZABAN
Adrian RĂDULESCU

Comedia „Cum vă place“ pe scena Teatrului „Lucia Sturdza Bulandra“. În fotografie: Clody Berthola și Victor Rebeniuc.

similară cu un surghiun. Tînărul se obrăznicise și visa să devină rege-consort. Rechemat la curte, după repetate eșecuri, a fost deferit justiției pentru incapacitate și deposedat de toate privilegiile, printre care și de monopolul vinurilor dulci, pasiunea lui Falstaff. Iritat la culme, prințul dizgrațiat s-a simțit obligat să se dedice misiunii patriotice de a asigura succesiunea la tron... Ca la teatru!

Spre amurg, Shakespeare era acasă. Burbage a venit pe la el mai tîrziu, după o vizită galantă, purtînd la pălărie mînușa doamnei și fredonînd un cuplet la modă, despre farmecul micnelor bufante.

I-a povestit cum, cu o săptămîină înainte, sir Gelly Merrick și Henry Cuffe, casierul și secretarul lui Essex, însoțiți de alți patru gentlemen veniseră la teatru pentru a le propune să joace *Richard II* într-un spectacol fastuos. La răspunsul membrilor trupei că piesa era veche și că nu va aduce public, nobilii domni îi avansaseră pe loc suma de 40 de șilingi, făgăduind o sală plină, cu un public ales.

— Ei bine, Dick, tu degeaba îmbătrînești și faci pîntec?!

— În piesă eu îl joc pe Henry Bolingbroke, iar tu pe tatăl meu, bătrînul Lancaster, deci nu pricep chestia cu vîrsta, dragă Will. Vrei să-ți împrumut o oglindă?... Sau nu mai ești prieten cu prietenii lui Essex?...

William Shakespeare a tăcut și a început să treacă pe curat, completînd in quarto-ul ediției prescurtate, scenele omise. Scria și zîmbea unui gînd al său: „lumea-i o scenă, iar noi sîntem actorii“...

Reprezentarea a avut loc în după-amiaza zilei

Semnătura originală a lui Shakespeare de pe un act din 11 martie 1612.

de sîmbătă 7 februarie 1601, la „Globe“, cu Burbage în rolul viitorului Henry IV — simbolizîndu-l pe Iacob de Scoția, fiul Mariei Stuart — și cu Shakespeare în John de Lancaster, acela care face rechizitoriul unei domnii antipopulare, „roase din adînc de coropișnițele“ Cecil, Raleigh, Grey și Cobham. Aproape trei mii de spectatori au aplaudat acest măreț spectacol, nu însă fără a fi uimiți de purtarea grupului de nobili care ocupaseră lojile și locurile pe scenă și aclamau zgomotos replici cu tîlc, ca acestea, rostite de actorul-autor:

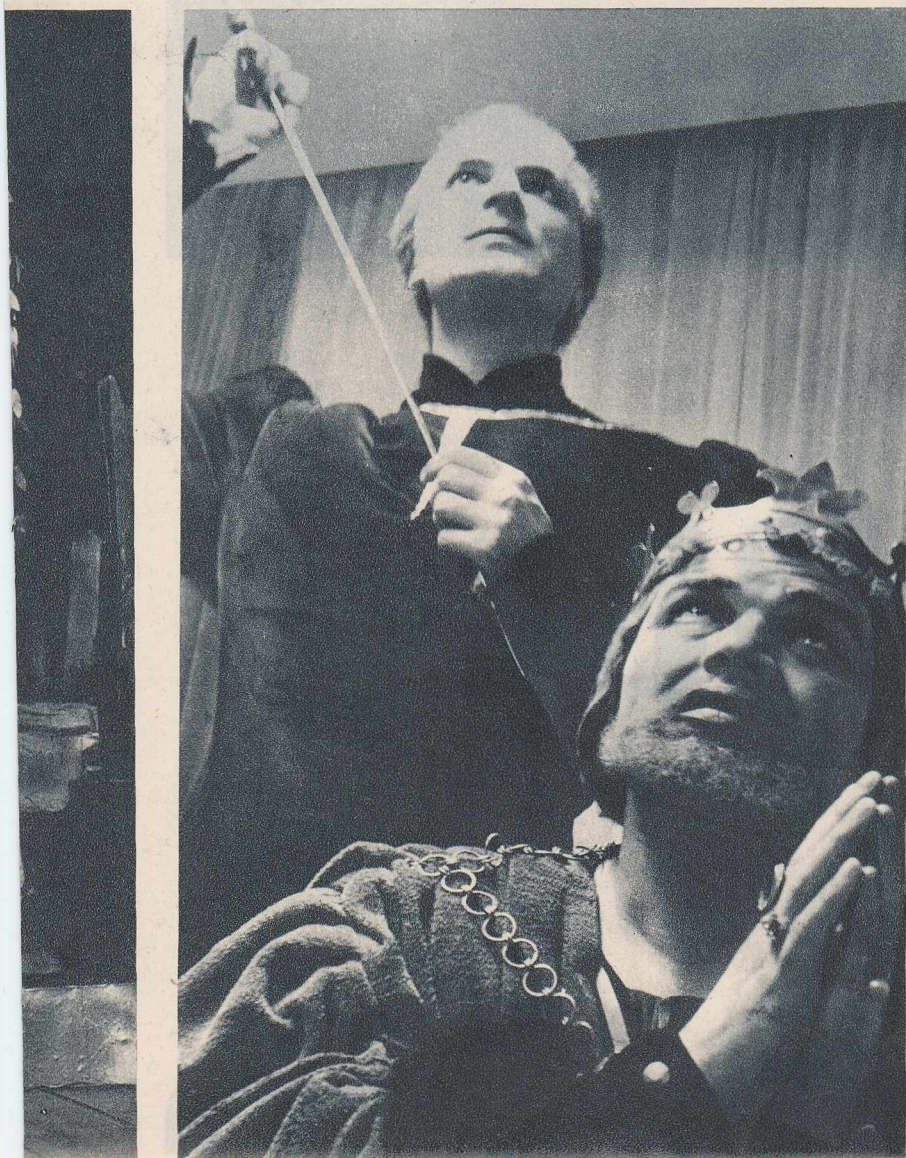
„Și stie cerul tot că tu bolești,
Că țara ți-este, rege, nășălia
Pe care zace bunul tău renume.
Iar tu — prea'ncrezător bolnav, te lași
Pe mîna celor ce te-au bolnăvit:
Lingușitorii, mii, roiesc în jurul
Coroanei tale strîmte, de pe cap;
Adăpostiți sub bolta ei mărunță,
Năpasta lor îți bîntuie regatul.“

*Bunicul tău, de-ar fi putut să vadă
Cum îi va prăpădi nepotul zestrea
Te-ar fi dezmoștenit 'nainte chiar
Ca moștenind, să te dezmoștenești.
Rușine-i să scoți țara la mezat,
Vechil al Engliterei ești, nu rege!...“*

A doua zi, ieșind de la biserică, londonezii și-au explicat ciudatul entuziasm al acestui grup de aristocrați. Conteșea Essex, Southampton, Rutland și alți șazeci de cavaleri au ieșit călări în ulițe, cu spada trasă, chemînd orașul la răscoală. Deși era un personaj foarte simpatizat de burghezii Londrei, cetățenii city-ului au rămas surzi la acest primejdios apel care amenința din nou pacea țării, mai ales după ce heraldul Lordului Primar l-a acuzat pe Essex de trădare.

În scurt timp răsculații au fost înfrinți de trupele lui Burleigh, iar vinovații deferiți tribunalelor. Un martor obiectiv al evenimentelor, istoricul Camden, afirmă că unica probă de *premeditare* invocată de acuzatorul Francis Bacon a fost reprezentarea de la „Globe“. Essex a fost condamnat la moarte și executat. Cuffe, unul dintre cei mai mari eleniști ai secolului, de asemenea. Lui Southampton, prietenul și protectorul lui Shakespeare, i s-a comutat pedeapsa în temniță pe viață.

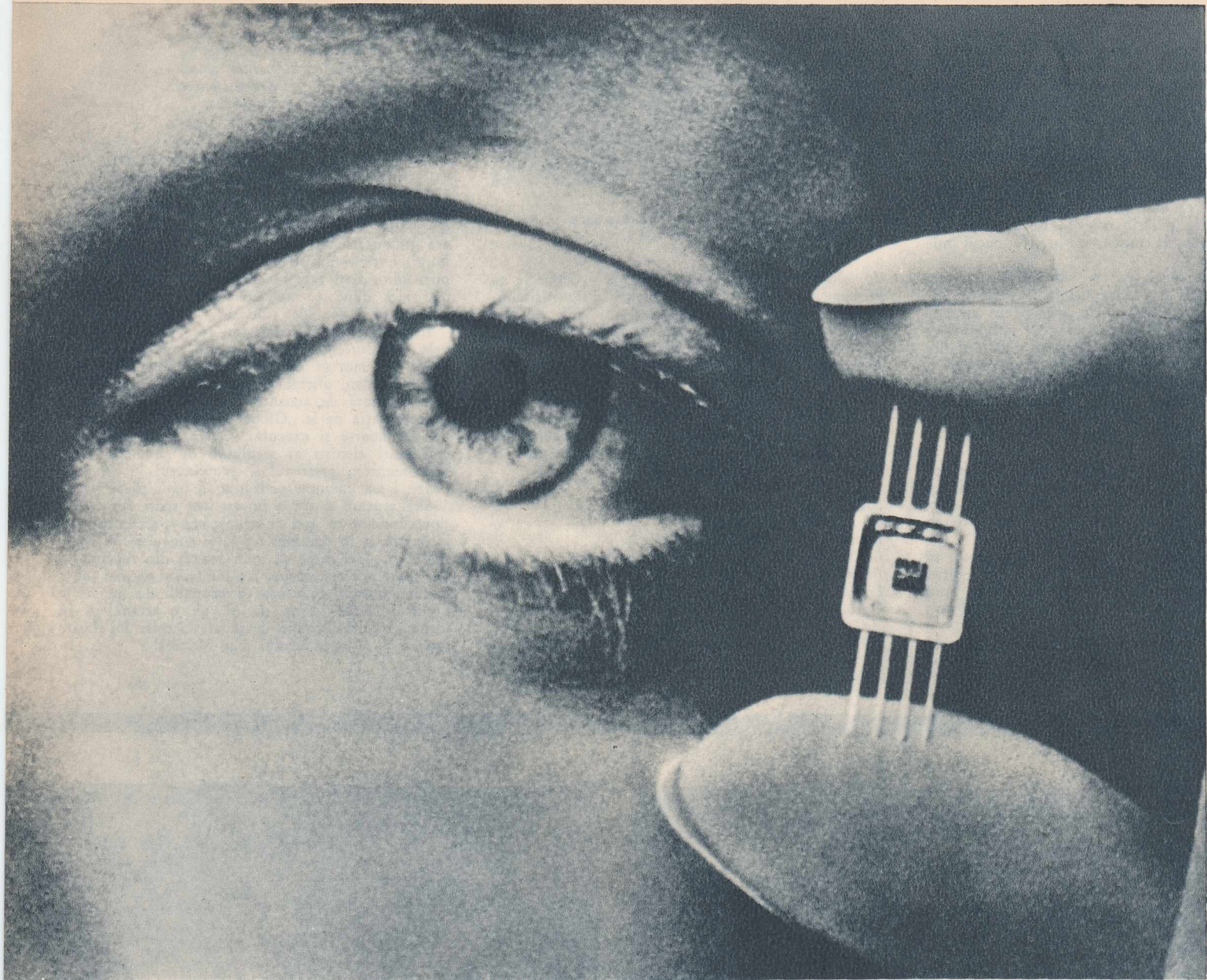
Shakespeare și trupa lui au fost scoși din cauză, dovedindu-se că acei ce angajaseră spectacolul nu-i inițiaseră și în privința scopului subversiv al reactualizării unei piese de mult scoasă din repertoriu. Cu toate acestea, trupei i s-a interzis să mai joace o bună bucată de vreme și probabil nu numai în Londra, fiindcă timp de un an e semnalată în turneu în principalele orașe ale Scoției lui Iacob Stuart. Și a legendarului rege Macbeth.

„Hamlet“ pe scena teatrului Timișorean. În rolul titular — Dan Nasta; interpretul regelui — Vasile Cosma.

„A 12-a noapte“ la Teatrul Național din Craiova. În fotografie: Ioana Măgură și Ion Pavlescu.

Uzine de buzunar

De ce se construiesc hidrocentrale gigantice, blocuri cu zeci de etaje, poduri impresionante, rachete care vor transporta oameni în alte planete? La această întrebare nu este greu de răspuns. Acești giganti satisfac, „la scară mare”, cerințe practice, curente în stadiul actual al civilizației. Dar „liliputanii” la ce folosesc? Nu totdeauna găsim un răspuns simplu la această întrebare. Iată, deunăzi, s-a anunțat că un inginer din Italia a construit cel mai mic motor electric din lume. Motorul are o greutate de câteva grame și dimensiunile de ordinul milimetrilor. La ce poate folosi aparatul? Practic, la nimic. El nu are nici măcar puterea necesară să rotească o elice de ventilator din hârtie.

Desigur, nu toate obiectele liliputane se disting prin această „calitate”. Bunăoară, aparatul imaginat de specialistul polonez W. Starkiewicz permite orbilor „să vadă” prin simțul tactil. Aparatul are 80 de fotoelemente de germaniu sensibile la

lumină, amplificatoare cu transistori și dispozitive care produc vibrații de diferite frecvențe. Fotoelementele sînt așezate în formă de mozaic într-o „cameră optică” pe fruntea orbului. Obiectele din fața lui trimit către această cameră diferite intensități luminoase. Dispozitivele de vibrații, în număr tot de 80, dau fiecare câte o vibrație de o anumită frecvență și cu amplitudini proporționale cu intensitatea luminii primite. Orbul simte pe epidermă distribuția spațială a reliefului din fața sa, se orientează — în anumite limite — și poate ocoli obstacolele. Desigur, un asemenea aparat construit cu piese „clasice” ar fi fost prea voluminos, deci inutilizabil. Tocmai piesele miniaturizate au permis ca el să fie instalat pe fruntea orbului fără ca să-l jeneze.

Iată și un alt exemplu. Specialiștii japonezi au putut diagnostica bolile mușchilor stomacali construind un emițător radio de dimensiunea unei... bomboane. El conține circuite, un transistor, o antenă și un acumulator și poate fi lesne înghițit

de pacient. O dată ajunsă în stomac, „bomboana” emite semnale care sînt apoi recepționate, cu ajutorul unui aparat special, de către un medic. Aceste semnale se înregistrează și grafic. Partea mai interesantă este că medicul au cerut, totuși, specialiștilor să... reducă gabaritul emițătorului pînă la dimensiunea unei pastile de antinevralgic, pentru a stingheri cît mai puțin pe pacient.

În ultimii ani rolul aparatelor miniaturizate se lărgeste continuu. Constructorii de rachete, sateliți artificiali și nave cosmice duc o adevărată „luptă cu dimensiunile mari”. Se știe că aparatele electronice de măsurat la bordul unui satelit artificial determină, în mare măsură, înseși dimensiunile și greutatea rachetei care-l transportă pe orbită. Fiecare kilogram în plus al încărcăturii atrage după sine mărirea considerabilă a suprastructurii rachetei, tone întregi de combustibil suplimentar.

GOANA DUPĂ „LILIPUTANI ELECTRONICI”

Miniaturizarea se poate aplica, bineînțeles, în toate domeniile tehnicii, dar în ultimii ani această orientare s-a observat foarte accentuat la construcțiile pe bază electronică. Din anul 1957, cînd s-a recunoscut unanim necesitatea unei asemenea tehnici, asistăm la o cursă spectaculoasă a uzinelor și laboratoarelor de experimentare pentru găsirea procedeelor celor mai eficiente de miniaturizare.

Se știe că un salt în această direcție îl constituie apariția și folosirea pe scară largă a semiconductorilor (diode și transistori), care înlocuiesc lămpile de radio clasice cu balon de sticlă. În construcțiile cu transistori nu se mai pot utiliza piesele normale (rezistențe, condensatoare, bobine etc.), ci piese miniaturizate. Legăturile se efectuează prin cablaje imprimate — niște plăcuțe izolatoare pe suprafața cărora se depune metalul sub forma unor dîre subțiri. Cablajele imprimate fac montajele mult mai trainice și asigură o bună stabilitate în funcționare. Ele se fabrică în serie, automatizat, deci la un preț de cost scăzut.

Se ivește, însă, întrebarea: pînă la ce limite putem împinge miniaturizarea?

CREIERUL OMENESC ESTE (DEOCAMDATĂ) LIMITA „MINIATURIZĂRII”

Pentru a răspunde, trebuie să știm numărul de piese radio care pot fi cuprinse într-un anumit volum (de exemplu, un centimetru cub). La aparatele obișnuite, doar lămpile de radio ocupă mai mulți centimetri cubi. Abia la aparatele cu transistori găsim aproximativ cinci piese pe centimetru cub.

Cu ajutorul tehnicii noi de miniaturizare și de microminiaturizare se poate ajunge la densități de 100.000 de piese pe centimetru cub! Dar ce aparate necesită atîtea piese? Mașinile electronice de calcul care ocupă suprafețe de zeci de metri pătrați și cîntăresc zeci de tone, tocmai datorită numărului mare de piese și legături pe care le conțin. Pentru mașinile și mai complicate se construiesc chiar clădiri și încăperi speciale.

Cu cît o mașină rezolvă o sferă mai mare de probleme, cu atît ea este mai voluminoasă. De aceea ele devin, la un moment dat, nepractice. Or, miniaturizarea permite construirea unor mașini de calcul pe spații de ordinul unui metru pătrat și în greutate de numai câteva sute de kilograme.

Totuși și aceste construcții sînt prea mari, deoarece ele nu se pot instala pe rachete ori pe sateliți artificiali și nici nu pot fi transportate de un singur om. De aceea specialiștii compară densitatea de piese cu densitatea de elemente din creierul omenesc — similitudine cu atît mai naturală cu cît mașinile electronice de calcul ajută creierul în activitatea sa și, cel puțin în principiu, imită funcționarea acestuia.

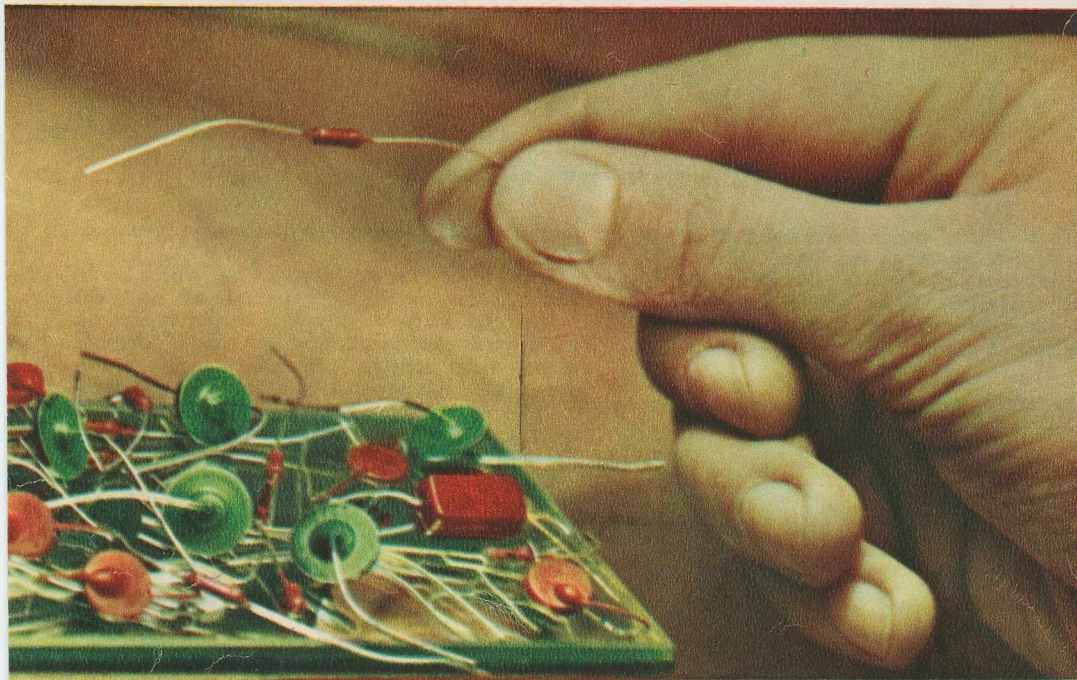
În fiecare centimetru cub din creierul omenesc se află 10.000.000 de neuroni („piese biologice”). Or, după cum spuneam mai sus, tehnica microminiaturizării a ajuns doar la 100.000 de piese. Iată de ce oamenii de știință caută procedee noi pentru a atinge sau cel puțin a se apropia de limita pe care o reprezintă, pentru moment, creierul omenesc.

Să arătăm câteva realizări recente.

CE SÎNT MODULELE?

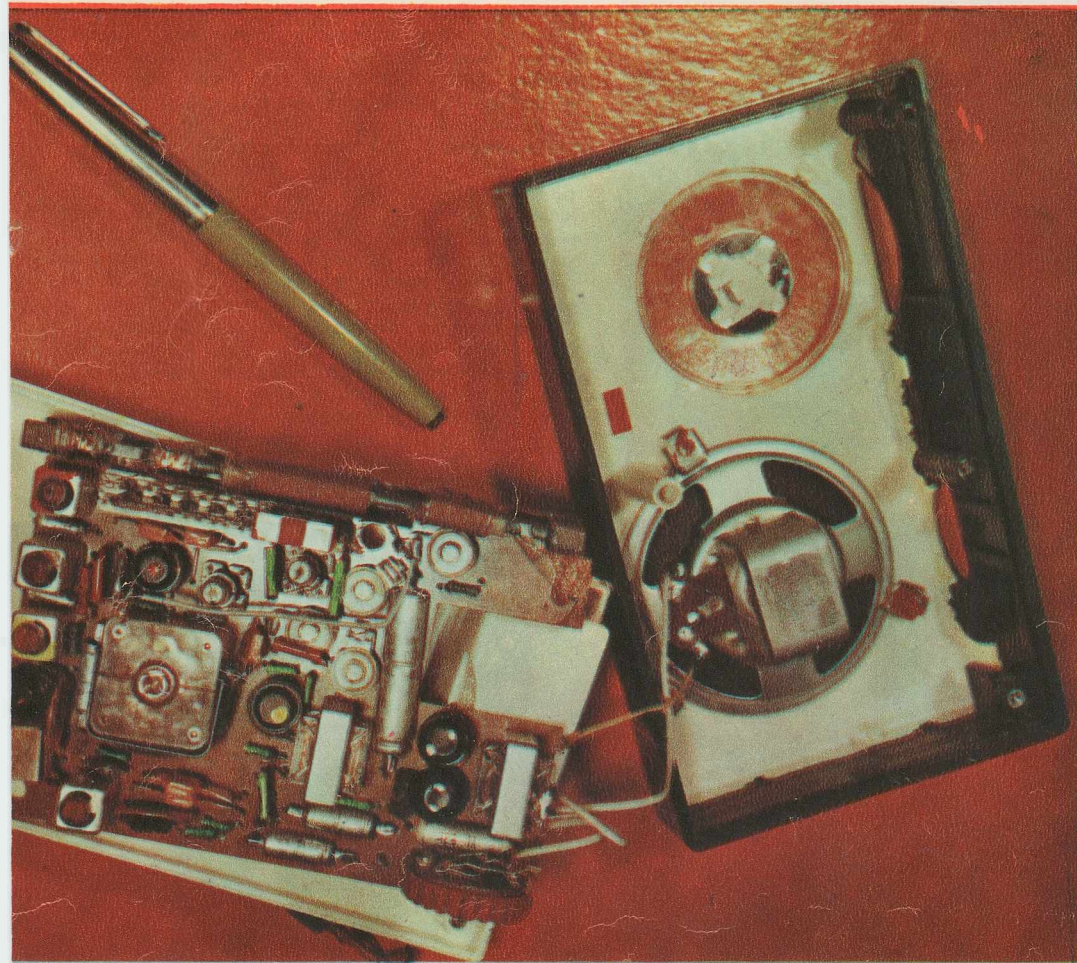
Dacă nu se știe despre ce e vorba, privitorul are la început impresia că în fața sa stau înșirate

Ing. Nicolae PATRAȘ
candidat în științe tehnice
(Continuare în pag. 14)

S-ar zice, o jucărie stricată... În realitate, sînt piese miniaturizate care înlocuiesc cu succes într-un montaj electronic piese „clasice”, complicate și voluminoase.

Peste cîțiva ani acest receptor, doar puțin mai lung decît un stilou, va părea oare un gigant?

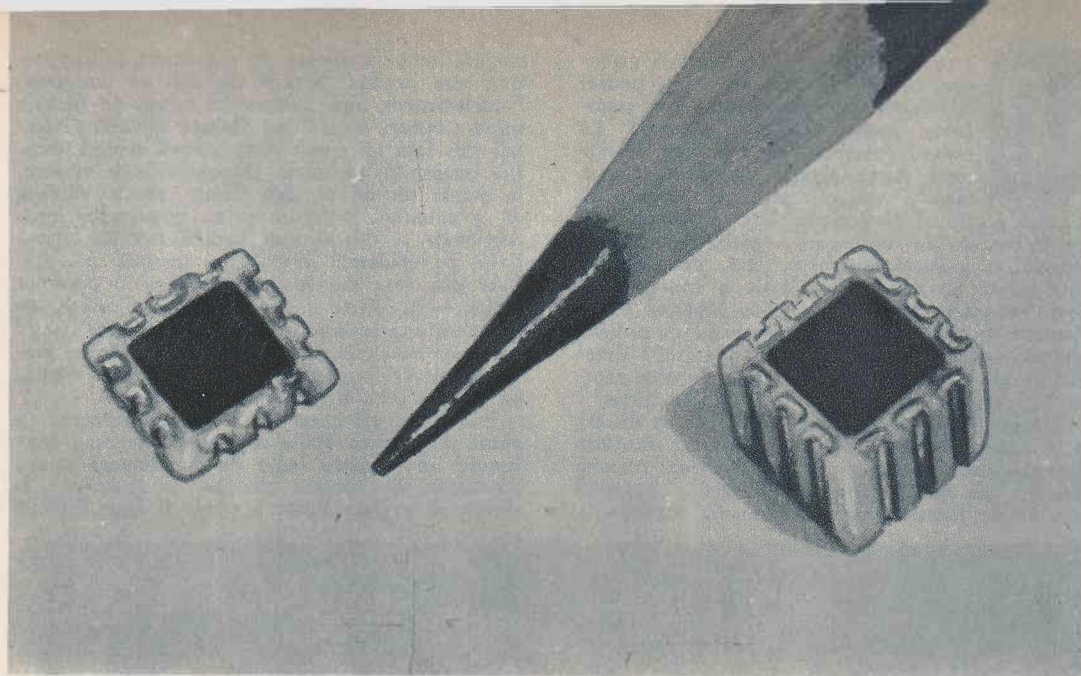
Uzine de buzunar

pe un suport bucățele de zahăr cubic puse într-o anumită ordine, una lângă alta. „Bucățelele de zahăr” conțin de fapt... piese de radio și se numesc module.

Dacă spargem un modul vom vedea câteva plăcuțe suprapuse, pe fiecare din ele aflându-se mai multe piese. Plăcuțele se acoperă cu parafină sau cu material plastic, iar la suprafață au piciorușe metalice pentru contacte. Mai multe module conectate între ele prin cablaje imprimate pot da un aparat complex.

UN APARAT DE RADIO FĂCUT SUL

Ne referim de fapt la *construcția* unui aparat de radio pe film. Cum? Toate piesele se pot realiza prin metoda „fotografierii” pe peliculă. Cu alte cuvinte, aparatul (constituit din circuite imprimate) este „depus” pe o peliculă subțire sau pe

Microcircuitele își merită pe deplin numele.

clîșee mici. Filmul prezintă avantajul că se poate face sul, deci ocupă un loc foarte mic.

Această tehnologie a aparatelor miniaturizate dă microcircuite plane sau cu două dimensiuni. Avantajele sînt considerabile în comparație chiar și cu „bucățelele de zahăr” mai sus-amintite, deoarece

piesele, în acest caz, devin literalmente microscopice.

Dacă în cristale de germaniu sau siliciu se injectează alte materiale cu arseniu sau cu sodiu în cantități foarte mici, atunci se pot realiza diferite piese electronice. Într-un volum foarte mic se pot astfel construi „cu seringă”, mii de asemenea piese. Deoarece ele sînt fixate în interiorul plăcuței de cristal, se numesc „circuite solide” sau cu „trei dimensiuni”. Prin acest procedeu se obțin densități și mai mari.

Evident, aceste „injecții” nu se fac cu o seringă obișnuită, dar, după cum vedeți, și rezultatele sînt altele...

ELECTRONICA MOLECULARĂ, ELECTRONICA CRIOGENICĂ...

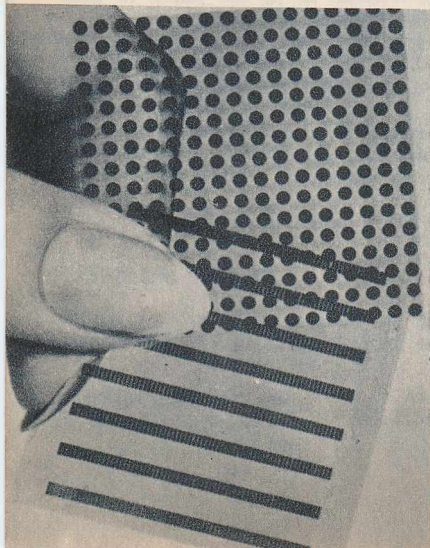
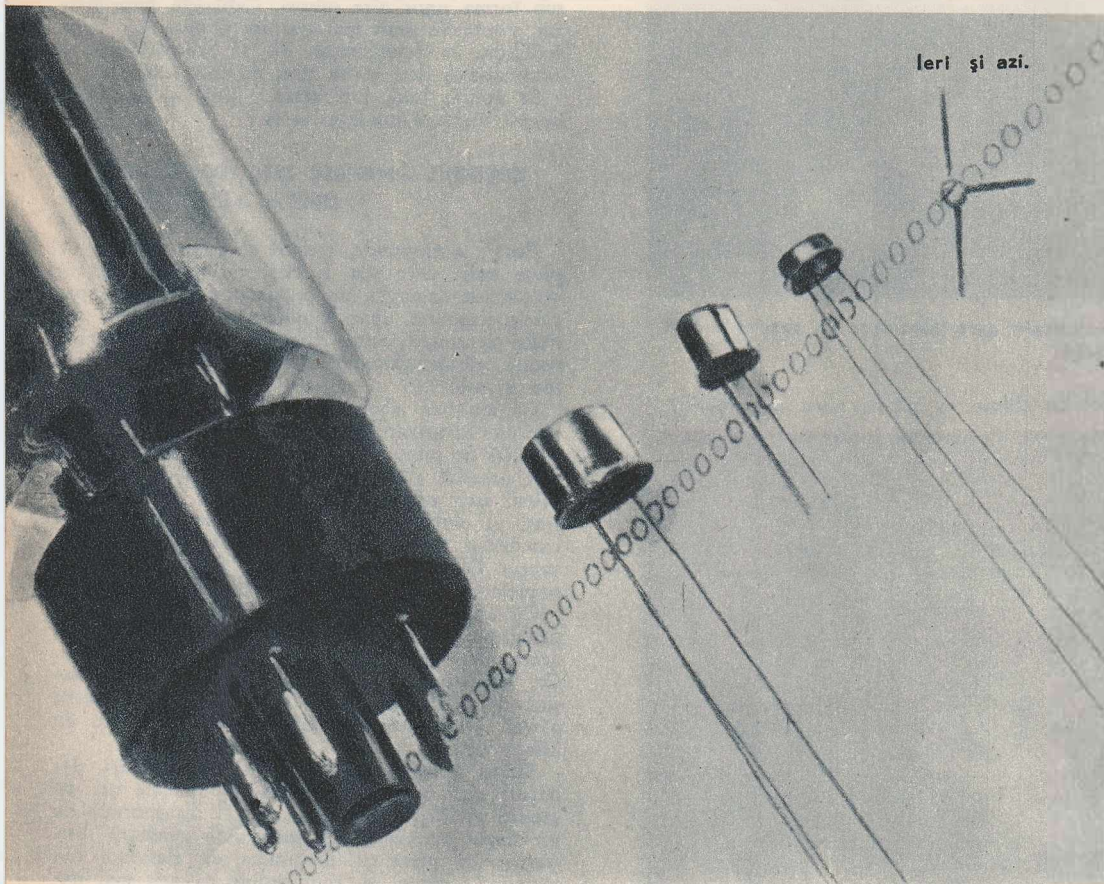
Ce ne rezervă viitorul? Un răspuns exact nu putem da. Însă din analiza metodelor moderne putem întrevădea direcțiile în care se dezvoltă microminiaturizarea. Una din căi ar fi aceea a fasciculelor de electroni de mare viteză care ar „grava” circuite pe plăcuțe de mărimi care nu întrec a zecea mîia parte dintr-un milimetru. Astfel, într-un milimetru ar încăpea zeci de mii de asemenea circuite.

Dar aceasta nu este totul. Se pot obține dimensiuni și mai reduse, cu ajutorul „electronicii moleculare”, care se bazează pe fenomenele produse în corpul solid atunci cînd în structura sa atomică și moleculară intervin schimbări.

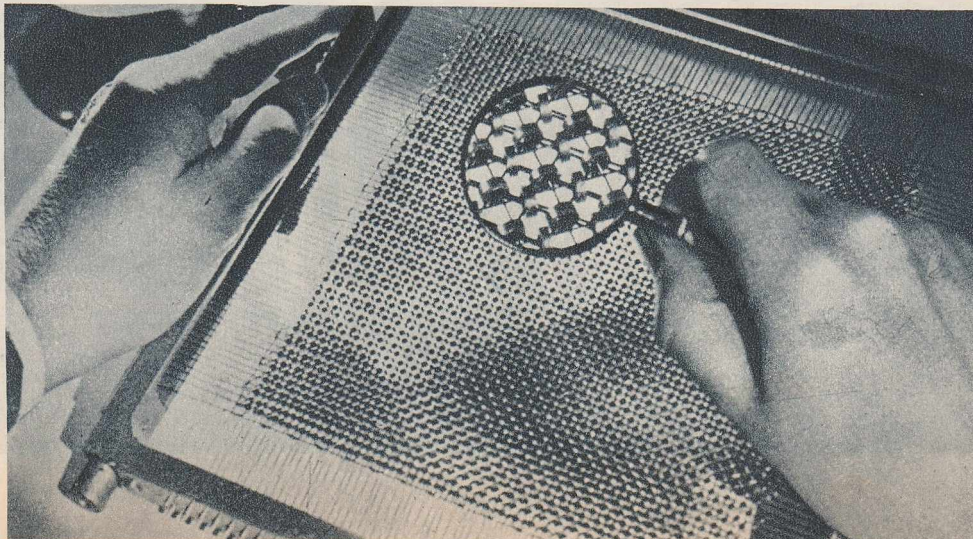
Perspective și mai largi de deschide „electronica criogenică”, care folosește schimbările proprietăților materialelor atunci cînd la temperaturi foarte joase li se aplică un cîmp magnetic. Această proprietate se utilizează deocamdată doar la mașinile electronice de calcul pentru a închide sau deschide un contact. Electronica criogenă dă și ea densități impresionante de piese.

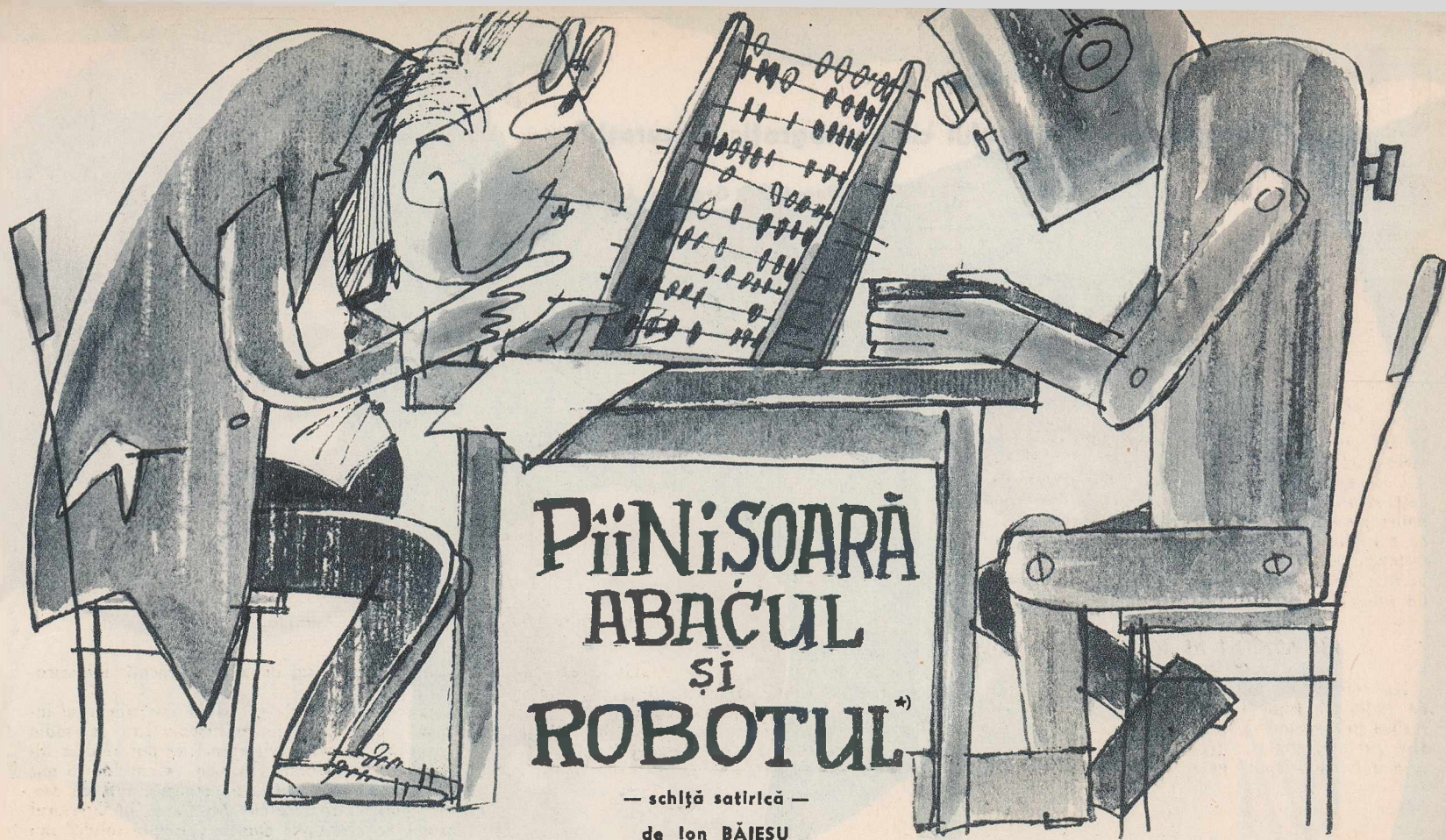
Iată cum, pe diferite căi și prin diferite mijloace, în mod teoretic și practic, oamenii de știință duc bătălia pentru miniaturizare. Visul lor l-am putea numi, fără a greși prea mult, construirea unor uzine de buzunar...

Ing. Nicolae PATRAȘ
candidat în științe tehnice

Memoria magnetică (sfînga) sau cu inele de ferită (dreapta) — componente indispensabile unui creier electronic — reprezintă realizări remarcabile ale tehnicii miniaturizării. Pînă în prezent nu s-a ajuns însă decît la densitatea de 100.000 de piese pe cm^3 , în timp ce creierul omenesc „realizează” 10.000.000. Dar oamenii de știință caută neîncetat noi procedee de microminiaturizare și speră să se apropie de această limită.

PÎINIȘOARĂ ABACUL ȘI ROBOTUL^{*)}

— schiță satirică —

de Ion BĂIEȘU

Pîinișoară ședea la biroul lui și lucra cu siguranță la abac, adunînd cu nădușeală și efort un șir de cifre lung de 25 de centimetri. Bilele abacului țacăneau vioi, cu un sunet scurt, regulat și industrial. Pîinișoară lucra atât de absorbit și cu atîta sirguintă, încît și ochii lui păreau tot două bile de abac, care alergau pe sîrmă de colo-colo, neîncetat. Era soare afară (cîteva raze ajungeau chiar și pe ceafa lui Pîinișoară), sandvișurile cu parizer și telemea de oaie așteptau ora 11 spre a fi consumate, adică totul era perfect, normal. Tocmai într-o asemenea zi profund obișnuită, care nu prevedea absolut nici un fel de schimbări în viața salariatului Pîinișoară, a intrat pe ușa biroului său un robot. Înalt cît un om de un metru și șaizeci și doi de centimetri, cu capul mare și pătrat, cu o antenă în creștet, cu un ochi ciclopic în frunte, cu burta dreaptă, cu picioarele puțin crăcănate și groase, robotul a deschis, cum ziceam, ușa, și a intrat foarte sigur pe el în birou, ca și cum ar fi fost un coleg de serviciu care a venit să-i ceară o țigară. Văzîndu-l, Pîinișoară a rămas cu degetul încrămenit pe abac și, măcar că era absolut chel, spaima lui nu putea fi ilustrată decît cu clasică expresie: „i s-a făcut părul măciucă“. El a avut însă suficientă prezență de spirit ca să se comporte demn, să nu se arate copleșit de surprins.

Robotul s-a așezat pe scaun (scaunul a pîrîit cumpîlit sub el) și a rostit următoarele cuvinte, cu o voce de-a dreptul omenească:

— Bună ziua, tovarășe Pîinișoară.

Pîinișoară s-a înclinat emoționat în fața robotului, după care a luat o poziție de expectativă, așa cum cred că ar proceda oricine în fața unui robot ale cărui intenții nu le cunoaște.

— Ce faci — continuă robotul — muncești?

— Muncesc — răspunse Pîinișoară cu aerul celui care vrea să dea de înțeles că da, muncește și el, dar poate că nu atât de bine ca alții.

— Dar cu sănătatea cum te simți? — îl întrebă robotul mai departe, prietenește.

— Mă simt bine, mulțumesc.

— Copii ai?

— Am doi. Căsătoriti, la casa lor.

— Ce preocupări ai în afara serviciului? Duci o viață simplă sau complexă?

— Simplă. După-amiază fac de obicei o plimbare, văd eventual un film. Incolo totul e simplu și normal. Nu am complexe.

— Problemele privind progresul tehnic te preocupă?

— Foarte puțin.

— Atunci — spuse robotul răsufînd ușurat — cu dumneata va fi mai simplu. Ne vom înțelege repede. Așadar, dragă tovarășe Pîinișoară, am venit să te anunț că începînd de astăzi atribuțiile abacului dumitale trec în sarcina mea.

Pîinișoară se făcu galben și întinse gîtul spre robot, întrebînd răgușit:

— Nu înțeleg. Abacul meu funcționează încă perfect. Bilele lui au puțin lustru de atîta întrebuițare, dar asta le face să alunece și mai repede.

— Asta e adevărat, dar abacul nu mai corespunde nivelului de dezvoltare a tehnicii și, în mod legic, trebuie să fie înlocuit. Ceea ce face abacul în opt ore, eu rezolv în cîteva secunde. Nu trebuie să te superi pe mine, eu sînt o mașină, nu am sentimente, deci nu-ți pot purta nici un fel de pică. Dimpotrivă, aș putea spune că-mi ești chiar simpatic de cînd mi-ai spus că citești „Urzica“, seara în pat.

Supus, Pîinișoară se ridică de la birou și dădu să se îndrepte spre ușă, încă uluit și zăpăcit de întorsătura vieții lui.

— Și acum ce se va întîmpla cu mine?

— Asta nu trebuie să te îngrijoreze. Vei fi dat la un alt sector, unde eu nu mă pricep. Abacul însă e definitiv scos din muncă. Va fi retopit, va deveni materie primă, după care se va transforma într-un produs nou și modern.

Pîinișoară asculta totul ca în vis, și tot ca în vis începu să mîngîie în neștire abacul lui vechi și credincios. Sufletul îi era sfișiat de fiara nemiloasă a tristeții despărțirii, cea mai tristă dintre tristeți. Douăzeci și șapte de ani el și cu abacul trăiseră într-o perfectă armonie. Uneori nici nu mai știa dacă el este abacul sau abacul este el. Se întîlneau la ora 7 dimineața, luau cîteva hîrtii în față și, vreme de opt ore, țac, țac, mai lucrau, mai se opreau, uneori greșeau și luau lucrul de la început, încet, fără grabă, bătrînește. Istoria își urma cursul ei firesc, alergînd cînd mai repede, cînd mai încet, ca bilele abacului pe sîrmă. Viața lui Pîinișoară se desfășura așit de frumos și de normal, încît cuceririle tehnicii nu i se păruseră niciodată că vor putea să intervină pe coordonatele existenței sale. Și acum, iată, dintr-o dată, un robot vine să ia locul abacului lui. De ce? Cu ce drept? Oare abacul acesta — așa vechi și demodat cum e — nu mai are dreptul la existență? Nu se mai ține oare cont de meritele lui? Progresul tehnic este un fapt incontestabil și pozitiv, dar oare abacul, care a avut o misiune istorică la vremea sa, merită un asemenea tratament inuman? Să fie înjosit și jignit de către o tinichea cu bec în frunte?

Și, dintr-o dată, Pîinișoară ajunsese la concluzia că e și el om, că are și el personalitatea lui

care nu trebuie călcată în picioare de fitecine. Și ca să-și dovedească lui însuși aceasta, Pîinișoară apucă abacul și-l lovi pe neașteptate pe robot. Antena i se frînsă, iar becul din frunte se prefăcu în tîndări. Peste cîteva clipe se prăbuși.

Pîinișoară fu surprins el însuși de facilitatea cu care învinsese rivalul abacului și se simți puternic în fața istoriei și a mersului ei ireversibil. Iată că el, Pîinișoară, era în stare să o supună — și nu invers. Ca să-și dea și mai mult curaj, să-vîrși chiar un gest simbolic; îl scuipe pe robot în frunte și călcă peste el ca peste un cadavru.

După aceea, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, începu să țacăne din abac, liniștit și tihnit.

Nefericitul habar n-avea însă că robotul era înzestrat, printre alte instalații, și cu un fel de atelier propriu de reparații. În clipa căderii, un buton declanșă atelierul automat de reparații și acesta începu să pună la punct, cu rapiditate, defecțiunile produse de lovitura dată de Pîinișoară. Astfel, peste șapte minute de la accident, robotul se ridică în picioare teafăr și în deplină capacitate de funcționare.

Fără grabă, liniștit, el se duse spre Pîinișoară, îl luă de gulerul hainei și-l privi cumpîlit, cu ochiul lui ciclopic sclipind spre roșu. Apoi îi spuse calm:

— De fapt, ar fi trebuit să te arunc prin ușă, dar neavînd sentimente, n-am să fiu răzbunător și te iert. Du-te și ia-ți noul serviciu în primire. În drum, treci pe la magazie și predă abacul.

Pîinișoară stătu cîteva clipe pe gînduri, exact atît cît îi trebuia ca să-și dea seama că nu are altă soluție, și plecă. Mergea pe coridor asemenea bătrînului tată din poezia lui George Coșbuc „Trei, Doamne, și toți trei“, cînd află că i-au căzut fiii în război. Era, cu alte cuvinte, zdrobit moralmente. Ajuns la ușa magaziei, mai întîrzie cu abacul în brațe cîteva clipe. Il strînse puternic la piept și-și trecu obrazul pe bilele lui lustruite. Plînsese cîteva clipe, apoi intră în magazie.

— V-am adus abacul — spuse Pîinișoară cu lacrimi în ochi.

— Era și timpul — spuse sever magazinerul.

— O să-l dați la topit?

— Bineînțeles.

— Atunci — spuse Pîinișoară cu glasul înecat de plîns — v-aș ruga să-l topiți la o temperatură mai mică... Știți... el e mai firav, mai...

Drept răspuns, magazinerul luă abacul și-l aruncă într-o grămadă de fier vechi, cu o indiferență uimitoare.

Pîinișoară plecă distrus. Se prezentă la noul loc de muncă, luă hîrțiile în față și spuse oftînd:

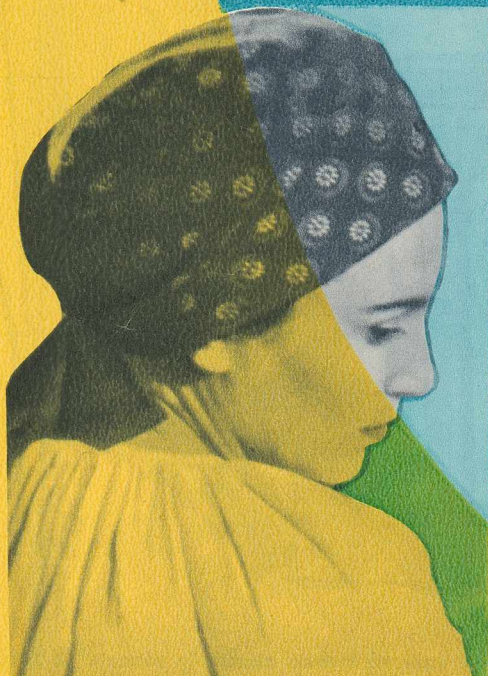
— Totuși, robotul ăla a fost un băiat bun. Cu mine personal s-a purtat onest...

Ilustrație de E. ARNO

*) Din volumul „Oameni cu simțul umorului“, sub tipar la Editura tineretului.

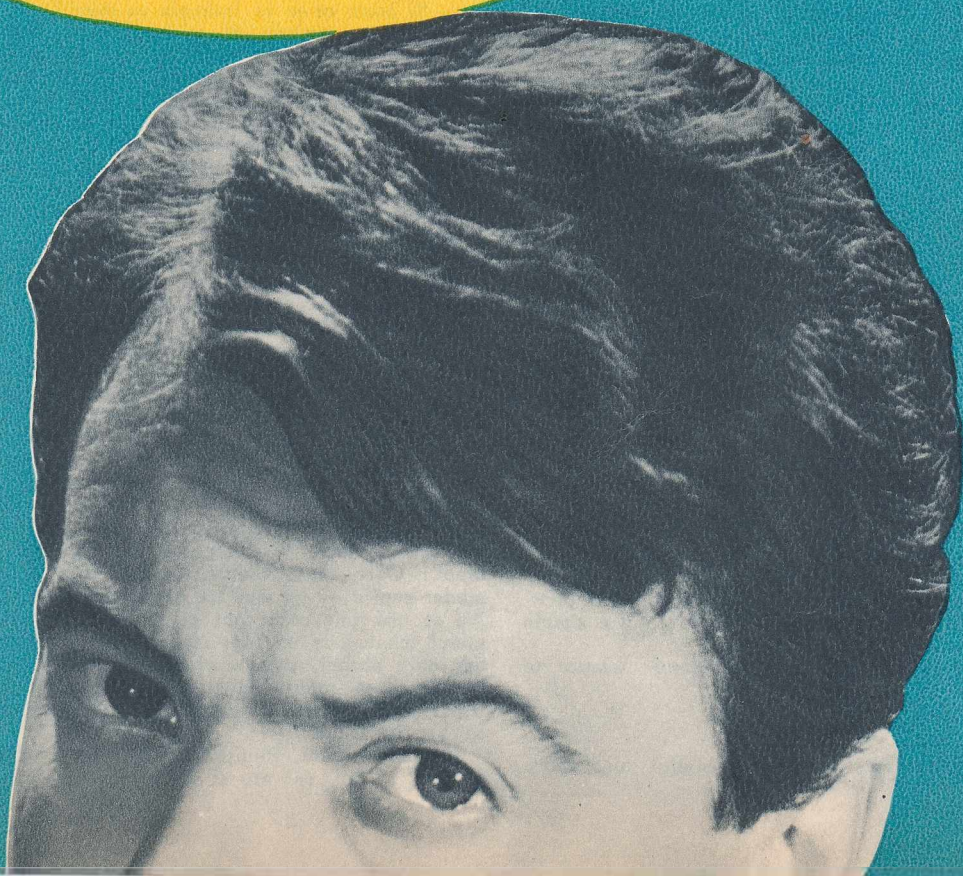
O producție a studioului cinematografic „București”

Cu: Silvia Popovici, Gratiela Albini,
Illica Tomeroveanu, Nuntzia Nedea, Oc-
tavian Cotescu, Sandu Bălăreș, Traian
Stănescu, Ion Bănăceanu, Lulu Cruceanu,
Elefterie Mihăilescu.

Dragoste lungă de-o seară

SCENARIUL:
Alecă Ivan Ghilla
REGIA:
Horea Popescu
IMAGINEA:
Nicu Stănescu
MUZICA:
Liviu Glodeanu
DECORURI:
Arh. Liviu Popa

De la una la alta

REÎNTÎLNIRE CU GALILEO GALILEI...

Într-o vitrină a Muzeului Olteniei se găsește expusă în momentul de față una din cele mai valoroase cărți științifice ale omenirii. Este vorba de o vestită lucrare a lui Galileo Galilei, cunoscută de peste trei secole sub denumirea prescurtată de „Discorsi” („Discuții și demonstrații matematice în jurul a două noi științe în legătură cu mecanica și mișcările locale”). În această operă științifică Galileo Galilei face bilanțul cercetărilor sale în domeniul fizicii și fundamentează legile mecanicii. Cartea respectivă a fost tipărită în anul 1638 de către editura Elzevir din

Leyda (Olanda), iar exemplarul aflat acum la Craiova, în ciuda celor 326 de ani care au trecut de la ieșirea sa de sub teacuri, se păstrează într-o stare bună. Volumul are un format obișnuit, numără 310 pagini, copertele sînt cartonate și acoperite cu piele albă, iar textul (în italiană și latină) este redat printr-un tipar excelent. Zeci de figuri geometrice, scheme și desene completează textul.

Întreaga lucrare este prezentată prin mijlocirea faimosului dialog folosit și în alte lucrări de Galileo Galilei, la aceste „discorsi” științifice luînd parte trei personaje: Salviati, Sagredo și Simplicio.

★

Cum a ajuns această prețioasă carte la Craiova? Greu de răspuns. Un lucru este însă cert: ea a aparținut familiei craiovene Oteleșanu care a păstrat-o multă vreme în biblioteca sa. În urmă cu mulți ani bibliotecă respectivă, sau numai o parte din ea, a ajuns la Muzeul Olteniei

sub titlul de donație. Iar nu demult, cu prilejul reorganizării muzeului, lucrarea lui Galileo Galilei (exponatul cu nr. 399) a fost scoasă și expusă ca una din „piesele de rezistență”.

„Discorsi”-urile lui Galileo Galilei sînt binecunoscute azi nu numai celor ce studiază științele concrete, ci și cercetătorilor în toate domeniile științei. Cartea a fost scrisă de Galileo Galilei în 1635, în ultimii ani ai vieții sale; a scris-o în taină, în timp ce se afla în căsuța de lângă Florența, sub paza unui călugăr al inchiziției. Manuscrisul a fost ținut ascuns doi ani pînă în 1637, cînd unul din tinerii săi emuli l-a strecurat peste frontiera italiană ducîndu-l în Olanda, unde, după un an a văzut lumina tiparului. La acea vreme Galileo Galilei avea vîrsta de 74 de ani.

★

Atrăgînd atenția asupra exemplarului din „Discorsi”, aflat la Craiova, reamîn-

Coperta Interioară.

tim că în urmă cu cîțiva ani „Flacăra” a semnalat prezența, tot într-o colecție din țară, de data aceea, la Satu-Mare, a unui exemplar din cealaltă mare operă științifică a lui Galileo Galilei: faimosul „Dialog despre cele două sisteme principale ale lumii, ptolemeic și copernician” — lucrare care l-a dus pe marele învățat italian pînă aproape de flăcările rușului.

F. URSEANU

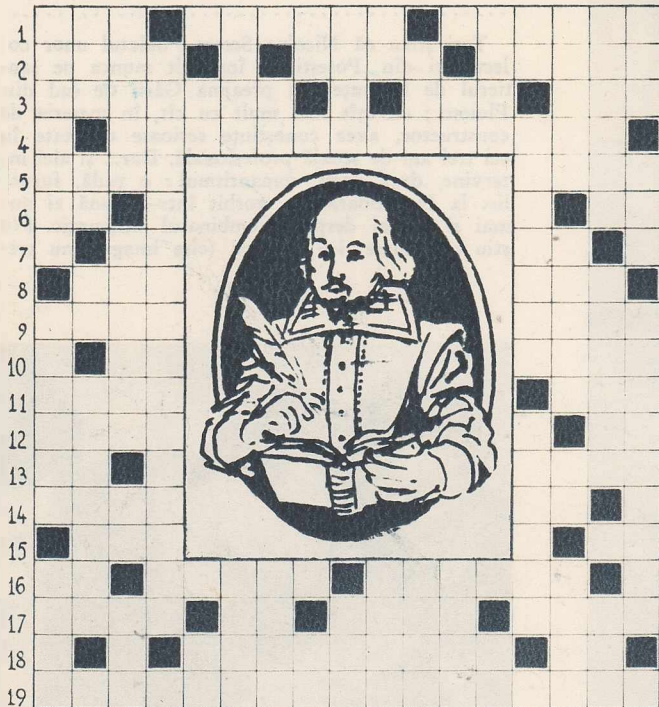
Shakespeare

ORIZONTAL : 1. Romeo pentru actor, Julieta pentru actriță (sing.) — Rege al Scoției, ucis de Macbeth, în tragedia lui Shakespeare — Celebră tragedie a marelui dramaturg. 2. Venit domnesc (od.) — Personaj din tragedia „Antoni și Cleopatra” de Shakespeare — Marele dramaturg a scris treizeci și șapte asemenea opere. 3. Încheșat — Diviziune într-o operă dramatică — Aici. 4. O altă capodoperă de Shakespeare (3 cuv.). 5. Nu tot aceea — Arbore ale cărui frunze simbolizează gloria poetică. 6. Incepe regizarea ! — Pronume. 7. Sfîrșitul lui Egeu, din „Visul unei nopți de vară” — Semiglob! 8. Rlu ce se varsă în Marea Nordului — Personaj din tragedia „Henric al V-lea”. 9. Uitat — Veneția, de pildă, în care Shakespeare a situat acțiunea unora din capodoperele sale. 10. În săli ! — Rol. 11. Gen literar — Aspect atrăgător al unei femei. 12. Bătrînul rege, titular al unei tragedii de Shakespeare — Soarele din rampă ! 13. Pomadă — Frost fardat. 14. Localitate în Asia Mică — Partenerul ei. 15. Se zice că, pentru a-și câștiga existența, Shakespeare a fost cîțva timp constrîns să păzească aceste animale la porțile unui teatru din Londra — În mijlocul tragediei „Coriolan” ! 16. Cele ! — Personaj feminin din tragedia „Pericles” — Personaj din tragedia „Romeo și Julieta”. 17. Muntele pe care Hercule și-a înăl-

țat rugul — Tragică la sfîrșit ! — Pradă — Miazănoapte. 18. Nefericita soție a lui Othello — În Londra ! 19. Celebră comedie de Shakespeare (2 cuv.).

VERTICAL : 1. Titular al unei tragedii de Shakespeare — Eroină în tragedia „Hamlet” — Îl poartă mai mulți din eroii pieselor lui Shakespeare. 2. Munte în Corsica — Pronume — M — Altă tragedie a marelui dramaturg, a cărei paternitate i-a fost contestată. 3. Personaj din tragedia „Hamlet” — Soția lui Iago, din tragedia „Othello” — Para — Volum dintr-o operă. 4. Tragedie de Shakespeare a cărei acțiune se petrece în timpul războiului troian (3 cuv.) 5. În numele Emiliei ! — Și în tragedie și în comedie ! 6. Recipient — Pronume demonstrativ. 7. În totul ! — Nuni. 8. Dar — Dumitru Niculescu. 9. Innegrîți de soare — Trei într-un basm de Creangă (sing.). 10. Pofțim, amical — Vază. 11. Ori — Iubire. 12. Într-o clipă ! — Rod. 13. Destoinici — Acut ! 14. Pronume... muzical — Personaj feminin din tragedia „Henric al VI-lea” — Regele zînelor din comedia „Visul unei nopți de vară”. 15. Aidoma — Personaj din comedia „Necazurile dragostei” — Vas de lut — Aducători de furtună. 16. Fluvii în Franța — Dispoziții — Constelație. 17. Arborele lui Eminescu — Fiară — Acolo unde s-a născut și a murit William Shakespeare.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

DEZLEGAREA JOCULUI „CASA”, APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

ORIZONTAL : 1) Cămin — Căsuță. 2) Ulicioară — Ep. 3) Ri — Ușită — Oră. 4) Aparat — Gr — Ar. 5) Tipi — Adăpost. 6) Ață — P — Uz — Rea. 7) E — Triluri — M. 8) A — Frigare — Ve. 9) Lia — N — Pi — Vin. 10) Bunescu — Vest. 11) Anas — Artă — Eu. 12) Corturi — Scul.

Arii din opere

Desene de Rik AUERBACH

DON JOSÉ: „Mi-ai aruncat această floaree...”

(Carmen, actul II)

CAVARADOSSI: „Cu aste minuțee, micuțe și gingașee...”

(Tosca, actul III)

CIO CIO SAN: „...Am palseprezece ani!”

(Butterfly, actul I)

CONTELE DE LUNA: „...Nici măcar o șoptă nu se mai audee...”

(Trubadurul, actul II)

CANIO: „Halna țî-o punee...”

(Palafte, actul I)

Prima scrisoare

Într-un anume fel, tinerii noștri au și acum foarte mulți prieteni; în trei din cele patru blocuri-turn ale Hunedoarei locuiesc numai fineri muncitori ca și ei. Biblioteca, clubul, sala de sport îi adună adeseori împreună pentru multe ore.

La redacție a sosit o scrisoare. Una dintre zecile de corespondențe pe care le primim zilnic. N-are nimic neobișnuit în ea. Doi tineri hunedoreni de la Combinatul siderurgic vor să-și facă prieteni în toată țara (ce poate fi mai firesc la cei nici douăzeci de ani ai lor?). Ne-au scris cu rugămintea de a le publica adresa și cu speranța că vor primi în curând răspunsuri care vor fi tot atâtea începuturi de prietenie.

A cui va fi prima scrisoare? — se întrebau pe bună dreptate cei doi băieți.

— Într-un anume fel, este tot a voastră — le răspundem noi acum. O trimitem, în numele vostru, prin rindurile de față, tuturor aceluia care vor să lege prietenie cu voi.

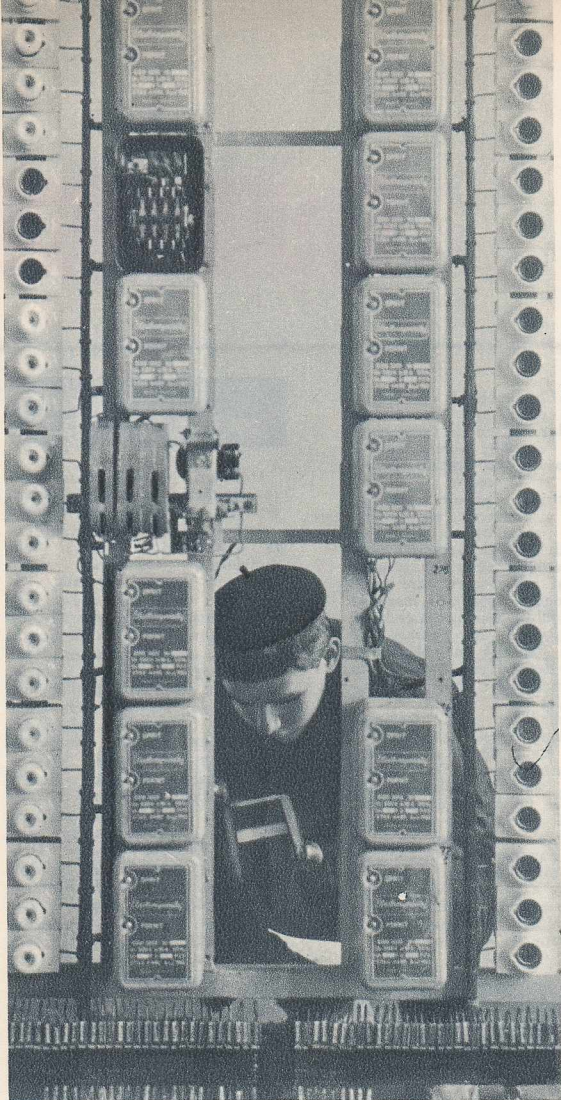
Așadar, să facem cunoștință cu doi din viitorii dv prieteni: Nicolae Sersea și Ion Marcu.

O spunem de la început: biografia lor nu conține nici un grăunte de extraordinar; e un pic de romantism în ea, atîta tot (se înțelege, e vorba de romantismul robust și nu de reveria goală).

Cu mai mulți ani în urmă, povestea lor s-ar fi putut numi a unor tineri care „au plecat în lume”. Astăzi însă...

Toți știau că Nicolae Sersea, băiatul unor colectivști din Posești, a îndrăgit munca pe șantierul de locuințe din preajma Gării de sud din Ploiești; cu atît mai mult cu cît, în meseria de constructor, avea cunoștințe serioase căpătate în cei trei ani de școală profesională. Dar... și aici intervine, dacă vrei, romantismul: o rudă, furnalist la Hunedoara, i-a vorbit într-o bună zi numai și numai despre Combinatul siderurgic. Nu știu ce anume i-o fi spus (cîte imagini nu tre-

„In materie de electricitate, cred că nici la 50 de ani nu se poate spune că știi totul” — mărturisește Sersea. Cu atât mai mult cu cât ești proaspăt în meserie, iar aparatele moderne cer cunoștințe serioase. Un ajutor al unui muncitor mai vechi este totdeauna binevenit.

zește această cetate a oțelului !); cert este că din ce a aflat atunci, cu ce mai știa el din citite, ceea ce reporterii numesc „orașul flăcărilor” a devenit pentru Nicolae un loc care-l chema tot mai puternic. La sfârșitul verii trecute s-a hotărât: va merge la Hunedoara. N-a fost o plecare în lume fără rost, pornită de dragul hoinărelui de ici-colo, căci iată, după calificare, Sersea este considerat un muncitor destoinic, ce se străduie să-și însușească încă o meserie pe lângă cea de constructor: aceea de electrician.

★

— La cât timp după vârul tău (primul nostru erou este rudă cu celălalt tânăr) ai venit la Hune-

doara? — l-am întrebat pe Ion Marcu, un băiețandru despre care aflăm că este cel mai tânăr din echipa de electricieni de la aglomeratorul nou.

— Știu și eu? Dacă Nicu a venit cu primul tren, eu am sosit cu al doilea, să zicem... Dar chiar dacă nu mi-ar fi scris el, tot aici aș fi venit.

E lesne de înțeles. Marcu are doi frați, unul, mastru la furnalul de 1.000 m³, iar altul strungar, hunedoreni de mulți ani. Băiatul n-a stat nici o clipă în cumpănă când a terminat cele șapte clase elementare: meseria o va învăța la Hunedoara, pe care, după cum ne mărturisește,

„o știa pe de rost” de multă vreme. Ceea ce și face în prezent.

★

V-am spus doar o parte din povestea celor doi tineri ai noștri care „au plecat în lume”; o lume pe care ar fi putut-o întâlni în oricare altă parte a țării, la Onești, ca și la Reșița, la Galați sau pe Argeș, pretutindeni unde se află marea familie a muncitorilor.

Restul biografiei, cea care se încheagă astăzi din preocupările de zi cu zi, o vor povesti în alt chip mărturiile aparatului de fotografiat.

Magda MIHĂILESCU
Fotografiile de Elena GHERA

„Nu înțeleg de ce ai lăsat din mână povestirile lui Tolstol — i-a spus, nu o dată, prietenul său mai mare lui Ion Marcu — sau poate ești prea mic să le înțelegi”. De fapt, treburile să știți că amândoi iubesc literatura, numai că, deocamdată, Marcu susține că romanele istorice sînt cele mai interesante. Eventual poate fi și asta un subiect de discuție cu viitorii prieteni, nu? (Fotografia din stînga.) Aici părerile nu mai sînt împărțite: spectacolele de dansuri și muzică populară sînt pe placul amîndurora. „Cumpărăm imediat bilete și eu ocazia asta ne interesăm dacă nu cumva va veni în turneu pe la noi și Ansamblul folcloric al Sfatului Popular al Capitalei” (fotografia din dreapta).

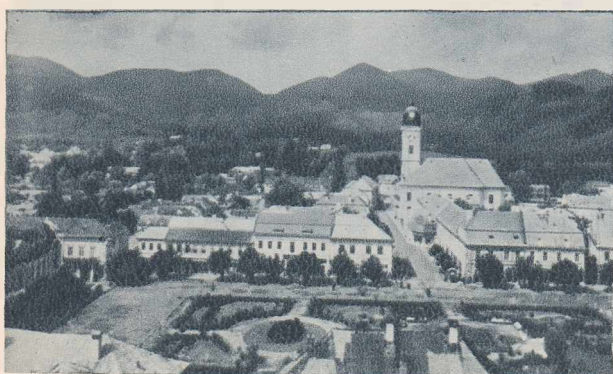

„In «Flacăra» nr. 13/1964, în articolul intitulat «Brîncuși în muzeele lumii» se afirmă că «Sărutul», una din operele marelui sculptor român, se află la Paris. O carte recent apărută la București semnaleză «Sărutul» în Statele Unite. Vreau să aflu exact unde se află această sculptură?»

Adrian MIOC
elev, București

Răspunsul redacției: O seamă de opere ale lui Brîncuși, printre care și „Sărutul”, au fost create de sculptor în mai multe variante.

CU ZECI DE ANI ÎN URMĂ...

În nr. 5/1964 al „Flăcării” ați reprodus trei ilustrate vechi, azi rarități, pe care vi le-a trimis un colecționar din com. Cudalbi (reg. Galați) — profesorul Șt. Andronache. Indemnăt de acest fapt vă trimitem și cu două piese interesante. Una din ele redă aspectul plajei de la Ma-

maia în urmă cu jumătate de secol, iar cealaltă, centrul orașului Baia-Mare acum patru decenii. După cum se știe, cu totul alta este înfățișarea de azi atât a plajei de la Mamaia, cât și a orașului Baia-Mare.

Ioan POPESCU
contabil, Sibiu

ÎNCEPUTURILE OPERETEI

„Ați dori să cunoșți începuturile și evoluția operetei?”

Marlena APREOTESEI
Panciu

Răspunde VIRGINICA ROMANOVSKY, artistă emerită.

Pe actul de naștere al operetei sînt trecute cîteva date pe care astăzi nu le mai contestă nimeni. Așadar: locul nașterii — Paris; anul — 1858; părinte — Offenbach; primul ei nume — „Orfeu în infern”. Dar antecedentele operetei le găsim în acele „muzicette” sau „intermezzi” care se executau în lungile și plictisitoare pauze ale spectacolelor de operă, cu intenția de a reconforta publicul, sau în acele piese satirice și în vedelurile de la începuturile secolului al XIX-lea, mult gustate de publicul vremii. Cu timpul, s-au adăugat la șirul creatorilor operetei clasice o serie de renumiți compozitori ca Suppé, Strauss, Millöcker și Zeller. Dar Offenbach rămîne cel mai prodigios dintre ei, scriind aproape 100 de operete, dintre care multe într-un singur act. Să cităm printre cele mai cunoscute, jucate pe multe scene ale lumii, lucrările „Frumoasa Elena”, „Viața pariziană”, „Petricola”, „Madame Favart”. După Offenbach se remarcă, de data aceasta la Viena, vestitul creator de valsuri Johann Strauss (fiul). Pe linia lui Offenbach au scris operete și Lecocq („Giroflé-Girofla”), și Hervé („Mam'zelle Ni-

touché”). Cu tot caracterul de comedie muzicală al acestor lucrări, ele au rămas și în repertoriul teatrelor de operetă.

La Viena, datorită lui Franz von Suppé, Millöcker și Zeller se afirmă opereta clasică prin „Frumoasa Galathea” și „Boccaccio” de Suppé; apoi prin „Studentul cerșetor” și „Gasparone” de Millöcker, precum și prin celebra operetă „Vinzătorul de păsări” și „Minerul” de Zeller. Înainte de primul război mondial, opereta este tot mai mult îmbrățișată de public. Valsul este înlocuit cu ritmul „fox”-ului. Se tînde spre opereta dansantă, modernă, care păstrează însă compartimentele clasice: liric și comic-satiric.

În această privință cel mai reprezentativ compozitor este Franz Lehar, care îndeosebi prin operetele „Văduva veselă”, „Contele de Luxemburg” și „Dragoste de țigan” se afirmă cu strălucire, creînd apoi și alte lucrări de succes ca „Faganini”, „Țara surisului”, „Giuditta”. La loc de frunte, în literatura operetei mondiale, stau și lucrările lui Kálmán: „Silvia”, „Contesa Marița”, „Prințesa circului”, „Baiadera” ș.a.

La acest capitol se mai înscriu o serie de foarte talentați compozitori de operetă: Oskar Strauss, Leo Fall, Oskar Nedbal, Edmund Eysler, Kollo, Gilbert, Linke, Paul Abraham.

În zilele noastre opereta a luat un nou avînt, păstrînd profilul clasic-modern, dar dînd o aten-

ție deosebită folclorului muzical al fiecărui popor.

Opereta românească — prin Gherase Dendrino, Filaret Barbu, Florin Comigel, Elly Roman, N. Kirulescu, Gh. Dumitrescu, Viorel Doboș — a găsit un drum nou, stiluri noi, aducînd o contribuție valoroasă în paleta reîmprospătată și tînără a operetei universale.

APA GREA

„Ce este și cum se produce apa grea?”

Marcela ENÉ
elevă, Galați

Răspunde MARIUS PETRAȘCU, candidat în științe fizico-matematice, de la Institutul de fizică atomică al Academiei R. P. Romîne.

Existența apei grele a fost pusă în evidență de-abia în 1931, cînd fizicianul american Harold Urey a descoperit prezența în natură a deuteriului — izotopul cu masa 2 a hidrogenului. Izotopul deuteriu se mai numește și hidrogen greu, iar oxidul de deuteriu, a cărui formulă chimică se scrie D₂O, este tocmai ceea ce se înțelege sub denumirea de apă grea.

În natură apa grea, D₂O, se găsește într-un procent foarte scăzut față de apa ușoară, obișnuită, adică H₂O. Cam la 6.000 de litri de apă se află doar un litru de apă grea. Datorită acestui fapt extragerea apei grele din apa obișnuită este o operație complicată și costisitoare. Apa grea este un element foarte important pentru construirea reactoarelor nucleare. În anumite tipuri de reactoare este necesară încetinirea neutronilor pînă la o viteză de circa 2 km pe secundă. Avînd această viteză ei cauzează, cu o foarte mare probabilitate, fisiunea nucleelor de uraniu. Or, cel mai bun încetinitor (moderator) pentru neutroni este deuteriul din apa grea.

Pentru funcționarea unui reactor nuclear de putere mare sînt necesare circa 100 tone apă grea. Se apreciază că, la sfîrșitul actualului deceniu, pentru nevoile energeticii nucleare vor fi necesare, numai în Europa, peste 2.000 tone de apă grea, anual. Aceasta a determinat dezvoltarea unei întregi industrii pentru procurarea apei grele. Actualmente se folosesc îndeosebi metodele bazate pe distilarea hidrogenului lichid sau pe baza schimbului izotopic între apă și hidrogenul sulfurat. Uneori se folosesc, în combinație cu aceste metode, metoda electrolizei și a distilării apei.

Un rol și mai important în energetica nucleară îi va fi rezervat apei grele în momentul în care se va soluționa problema reacțiilor termonucleare controlate. Se consideră că rezerva de energie a viitorului o reprezintă cantitățile practic inepuizabile de apă grea din mări și oceane.

NOUȚĂȚI
FILATELICE

„Ați dori să cunoșți unele noutăți filatelice?”

P. FALCAȘ
com. Chirnogani
reg. Dobrogea

Iată cîteva dintre noutățile filatelice internaționale care ne rețin atenția în ultima vreme: Conferința Națiunilor Unite de la Geneva pentru comerț și dezvoltare a prilejuit administrației poștale a Organizației Națiunilor Unite emisia unei noi serii de 2 mărci poștale. Consacrate acestui important eveniment, mărcile poștale amintite redau

suggestiv în imaginile lor ideea înțării păcii prin dezvoltarea legăturilor comerciale între toate țările. Valorile nominale ale celor două mărci poștale sînt de 5 cenți și 11 cenți.

În ultimele săptămîni poșta japoneză a consacrat noi mărci poștale parcurilor naționale — rezervații naturale apreciate pentru frumusețea peisajelor și unor plante și arbori rari, care alcătuiesc fondul turistic al insulelor arhipelagului nipon. Astfel, o marcă poștală în valoare de 10 yeni (tipărită în policromie) redă în desenul ei o imagine din parcul național „Nichinan-Kai-gan”, alte două (5 yeni și 10 yeni) reproduc două frumoase peisaje din parcul național „Hakusan”, iar o marcă de 10 yeni este consacrată frumuseților parcului național „Wakasawan”.

Jocurile Olimpice de la Tokio continuă să inspire administrațiile poștale ale țărilor ce și-au anunțat participarea prin emisia de noi mărci poștale. Recent, în Paraguay a fost pusă în circulație o serie de 8 valori și 2 colite al căror nominal total este de 82 guarani și 20 cenți.

„SUBMARINUL
A EXISTAT
MAI DE MULT”

În „Flacăra” nr. 3/1964, am citit în rubrica „Cadran internațional” o notă intitulată „Bunicul submarinului”, materialul respectiv, așa cum subliniază publicația dv, fiind reprodus după revista „Zeit im Bild” care apare la Dresda. În legătură cu aceasta îmi iau îngăduința să fac o precizare: nu Wilhelm Bauer, născut la Dillingen în 1822, este cel care ar fi construit primul submarin din lume. Istoria submarinului este mult mai veche: există documente din anul 1578 care arată că inventarea submarinului aparține englezului Bouruc. În anul 1624 olandezul Cornelius van Drebbel face o „plimbare” subacvatică în Tamisa, la Londra, avînd la bord 12 pasageri printre care și regele Iacob I. Documentele mai pomenesc și de alți constructori și inovatori pînă s-a ajuns la înalta tehnică de azi în construirea submarinelor. Nici vorbă nu poate fi însă că submarinul lui Bauer ar fi primul din lume.

S. C. TĂTARU
pensionar, București

PRIMII PAȘI

Recent, cercul dramatic din cadrul Casei pionierilor din Sighișoara a prezentat în premieră piesa „Micuța Biz cea istează”, iar cercul coregrafic, montajul „Mîinga de aur” (în fotografie), pe un libret și muzică de tov

prof. Claudia Avachian, instructora ansamblului. Tinerii artiști amatori fac în prezent pregătiri în vederea unui turneu în cîteva orașe din țară.

A. POSTELNICARU
București

CITITORII
CĂTRE CITITORI

Următorii cititori doresc să corespundeză: Lazăr Ștefan, electrician, Ghelar, str. Colonia de Sus, 210, reg. Hunedoara; literatură, cinema; Gelu Ardeleanu, electrician, satul Ciobănuș, com. Goioasa, rn. Moinești; teme diverse; Mariana Iancu, Ștefan Dan și Abzait Amiral, profesori la Școala de 8 ani, com. Siliștea, rn. Medgidia, reg. Dobrogea; istorie, geografie, ilustrate; Emilia Belciug, elevă, Pașcani, str. Cuza Vodă 44; ilustrate; Alexandru V. Vasilian, student, Timișoara, căminul 2, bd. Mihai Viteazu 1; ilustrate; Ica Home-nului, bibliotecară, Gura Humorului, str. Ciprian Porumbescu 44, reg. Suceava; teme diverse, ilustrate; Adina Drăguț, elevă, Brăila, str. Griviței 253; ilustrate; Florica Bentaru, elevă, Brăila, str. Azurului 25; ilustrate; Margareta Oculeanu, elevă, Brăila, str. Karl Marx 294; ilustrate; Ion Albu, student, Timișoara, căminul 2, bd. Mihai Viteazu 1; teme diverse, ilustrate; Eftimica Gunikova, studentă medicină, orașul Kotovsk, str. Cikalov 95, R.S.S. Moldovenească (U.R.S.S.); teme diverse; Irena Bartos, Swietochlowice 3, ul. Wolska Polskiego 25, woj. Katowice, R. P. Polonă; muzică, cinema, teme diverse (în polonă, rusă, engleză); Krawiec Danuta, Chorzow-Batory, ul. Kapacka 19/b, Wajewoektwo — Katowchie, R. P. Polonă; teme diverse, ilustrate (în polonă, germană, rusă); Marieta Pirlog, Lipia, rn. Buzău; ilustrate; Radu Sencovici, elev, Roșiori de Vede, Alea Parcului; filatelie, ilustrate; Vasile Voicu, turnător, București, str. Focșani 16, rn. Lenin; muzică, filozofie, literatură; Corina Perla, studentă, Galați, str. Dobrogeanu Gherea 27; cinema, teatru, ilustrate; Cecilia Păun, elevă, Brăila, str. Unirii 187; ilustrate.

DIN PARTEA REDACȚIEI:

Numărul cititorilor care cer să li se publice adresele în această rubrică fiind foarte mare, adresele respective vor apărea în limita spațiului — în ordinea sosirii scrisorilor.

cititorii

„LĂMIUL MEU
E...SUFERINDI”

„De ce cad frunzele lămiului meu, cu toate că nu sînt nici gâbene, nici pătate?”

Elena MOGA
Sibiu

Răspunde ANDREEA DĂ-
NESCU, cercetător la Grădi-
na botanică din București.

Lămiul — plantă citrică de origine sudică — pretențios față de căldura și lumina soarelui, se cultivă în condițiile climatice de la noi, în sere sau apartamente. În timpul verii lămiul se scoate afară, însă e necesar să fie puțin umbrat, pentru ca să se formeze frunze sănătoase de culoare verde închis (la lumina solară directă frunzele capătă o culoare verde palid). În perioada de vară, se udă abundant cu apă nu

prea rece și se aplică îngrășă-
minte lichide (îngrășămintele or-
ganice amestecate cu îngrășă-
minte minerale, ca de exemplu
superfosfat sau sulfat de amoniu).

Larna, lămiul se poate ține în
camere calde sau cu temperatură
moderată în apropierea unei
ferestre. Ținerea plantelor lângă
calorifer sau sobe poate consti-
tui o cauză a căderii frunzelor,
precum și a unei vegetații pre-
mature. Prezența păduchilor pe
dosul frunzelor poate constitui
de asemenea o cauză a căderii
lor. Înlăturarea paraziților se
face cu ajutorul unei cîrpe ume-
de cu care se va șterge bine
fiecare frunză în parte.

Udatul lămiului în timpul
iernii se va face rar — udarea
excesivă ducînd la putrezirea
rădăcinilor și îngălbenirea frun-
zelor, pe de altă parte însă,
pămîntul nu trebuie lăsat să se
usuce, deoarece la o uscăciune
excesivă, frunzele se răsucesc
și cad.

POȘTA NOASTRĂ

ADRIAN MUREȘAN, com.
Cavnic, rn. Lăpuș. Am vrea să
fim atotștiutori, dar pînă și
data (cu precizie: luna și ziua
— ne cereți dv!) cînd va con-
certa la Baia-Mare și la Cluj
orchestra de muzică populară
„Brîulețul” din Constanța, nu
avem de unde să o cunoaștem.
Cel mai bine ar fi să scrieți
direct la Constanța. Sau, dacă
aceasta vă e peste mîna, comi-
tetelor pentru cultură și artă
din centrele de regiune — res-
pectiv din Baia-Mare și din
Cluj.

CORNELIU I. OȚIELU, Ga-
lați. Intenția dv e lăudabilă.
Dar, așa cum am mai anunțat,
nu publicăm încercări literare.

VICTOR MACARIE, Comă-
nești. Nu demult (Flacăra nr. 8
din 22 februarie a.c.) am pu-
blicat un scurt istoric al muzicii
de jazz. În ce privește popoarele
Extremului Orient, firește că și
ele au propriile lor creații în
domeniul muzicii ușoare, cores-
punzînd specificului național al
fiecăruia în parte. În același
timp și în țările Extremului
Orient sînt cunoscute și răsplin-
dite creațiile de muzică ușoară
europene, nord și sud-america-
ne. Tehnica modernă — și mai ales
radioul — contribuie din plin
la aceasta.

FLORIAN ARDEAN, Brașov.
Pe vremuri asemenea cărți erau
editate cu un scop pur comercial.
Ca atare, nu vă recomandăm să
vă mai străduiți măcar să găsiți
această lucrare, care, privită sub
optica din urmă cu 20-25 de
ani, vi s-a părut poate interes-
santă dar, recitită azi, v-ar
dezamăgi total. Există destul de
multe lucrări, apărute în ultimii
ani, care ne învață realmente
cum să trăim sănătos. Sînt lu-
crări elaborate de specialiști cali-
ficate, avînd la bază cele mai
noi descoperiri ale științei. Con-
sultați în acest scop cataloagele
editurilor „Medicală” și „Cul-
tură fizică și sport”.

VIRGIL CEAUȘESCU, Timi-
șoara. Nu numai că nu ne su-
pără, dar, cînd sînt izvorite din
dorința de a cunoaște într-adevăr
ceva interesant, întrebările puse
de cititorii ne bucură, ne ajută de
multe ori în îmbogățirea tematicii
noastre și — de ce să n-o spu-
nem? — la îmbogățirea pro-
priului nostru bagaj de cunoș-
tințe. Pentru că, avînd a răs-
punde la întrebări din cele mai
variate domenii, semnatarul
acestor rînduri este la rîndul său
nevoit să se documenteze și,
deci, să aștepte el însuși o seamă
de lucruri noi și interesante. Ca
atare, să încercăm să vă răs-
pundem:

1) Micul actor Kolea Burleav,
pe care l-ați văzut în „Flăcări

și flori”, nu are, desigur datorită
vîrstei sale, un trecut cinemato-
grafic. Poate... un viitor.

2) Despre Larisa Lujina ulti-
mele noutăți pe care vi le putem
comunica sînt că a terminat
turnările în filmul „Linistea” al
regizorului V. Basov, în care
artista interpretează rolul unui
geolog, și că recent a făcut o
călătorie în Cuba.

3) Sub denumirea de pugilat,
în antichitate se practica un
sport ce nu înseamnă altceva
decît lupta cu pumnii. Pugilatul
este menționat în unul din
poemele homerice — ceea ce ne
arată cât de vechi este acest
sport. La cea de-a 23-a olim-
piadă antică, pugilatul a fost
înscris și a rămas ca atare prin-
tre jocurile olimpice. În prezent
pugilatul are ca moștenitor popu-
larul sport pe care-l cunoașteți
sub numele de box, iar pugilisti-
ca nu este decît o altă denu-
mire dată boxului, cu scopul
bineînțeles de a arăta legătura
strînsă între acesta și lupta cu
pumnii din antichitate. Care este
cel mai bun pugilist român ac-
tual? Căutați-l în lista ultimi-
lor campioni republicani de box.

4) Care sînt cele mai mari și
cele mai mici cărți din lume?
Printre cele din prima categorie
amintim Atlasul geografic editat
în Olanda în 1669, avînd dimen-
siunile de 1,15 x 1,75 metri;
Atlasul se află la „British
Museum”. Cea mai mică dintre
cărțile cunoscute este cea tipărită
la Padua în 1896 și cuprinde
scrisoarea adresată de Galileo
Galilei, în 1615, signorei Christia-
na de Lorena; cartea are
10x15 milimetri.

IOAN V. DUMITRU, Cugir.
Ar însemna să risipim inutil spa-
țiul înșirînd aici denumirile sta-
telor ce compun S.U.A. Consultați
„Micul atlas geografic”, apărut
în 1962 în Editura științifică. În
ce privește originea denumirilor
respective, vă putem spune doar
că numele unora dintre state sînt
de origine indiană (Dakota,
Wyoming, Nebraska ș.a.), altele
provin de la denumirile date de
coloniștii veniți din Europa în
primele secole după descoperirea
Americii (Virginia, Carolina,
Pennsylvania etc.) și, în sfîrșit,
altele sînt de origine latino-ame-
ricană, fiind date unor teritorii
ce au aparținut cîndva Mexicului
(New Mexico, Texas etc.).

V. SILVIAN

Natalia Zaremba, Cîmpulung-
Muscel; Corneliu Rusu, Cra-
iova; Georgeta Ungureanu, Ro-
man; Viorel Pop, București;
Maria Nistor, Alba Iulia;
N. Lepădatu, Galați — tuturor
celor de mai sus li s-a răspuns
prin poștă.

Meciul de la Ploiești (Petrolul-Rapid 0:1) s-a caracte-
rizat prin acțiuni dinamice. Uneori însă „dinamismul”, mai
ales al gazdelor, a venit în contradicție cu sportivitatea...

Un punct prețios a obținut Steagul roșu la Arad (0:0 cu
U.T.A.) după un meci viu disputat și — după cum se
vede — nu întotdeauna în limitele regulamentului.

ÎN CUPA REVISTEI „FLĂCĂRA”

RAPID A TRECUT ÎN FRUNTE
Farul și Steagul roșu au obținut
cîte un punct

Iată cum arată clasamentul în disputa pentru cupa oferită de
revista noastră echipei din divizia A care realizează cele mai bune
rezultate în deplasare.

1. RAPID	9	5	3	1	14	: 9	13
2. DINAMO BUCUREȘTI	8	5	1	2	14	: 6	11
3. STEAUA	8	4	1	3	16	: 15	9
4. PROGRESUL	9	3	2	4	14	: 17	8
5. STEAGUL ROȘU	9	3	2	4	7	: 14	8
6. FARUL	9	2	1	6	7	: 18	5
7. PETROLUL	8	1	2	5	7	: 6	4
8. ȘTIINȚA CLUJ	9	1	1	7	7	: 19	3
9. DINAMO PITEȘTI	9	0	3	6	5	: 16	3
10. ȘTIINȚA TIMIȘOARA	9	0	2	7	4	: 17	2
11. SIDERURGISTUL	10	1	0	9	7	: 30	2
12. CRIȘUL	9	1	0	8	5	: 26	2
13. U.T.A.	7	0	2	5	2	: 11	2
14. C.S.M.S.	8	0	0	8	8	: 25	0

Așadar, pînă în prezent, echipele bucureștene, și în primul rînd
Rapid, s-au comportat cel mai bine în meciurile jucate în deplasare.
Din 9 meciuri jucate pe terenul adversarului, Rapid a cîștigat 5 și a
obținut egalitate în 3 meciuri. Echipa din Giulești este urmată de
Dinamo, Steaua și Progresul (Dinamo și Steaua cu cîte un joc mai
puțin). După etapa viitoare — cînd Rapid și Progresul, jucînd acasă,
nu vor acumula puncte, iar Dinamo și Steaua vor juca în deplasare
(Galați și respectiv Oradea) — sînt de prevăzut noi modificări în
fruntea clasamentului.

M o d a

LA LUCRU ȘI PE STRADĂ

Vă oferim câteva modele alese din colecțiile de primăvară prezentate recent de creatorii de modă din țara noastră, Italia și Republica Democrată Germană.

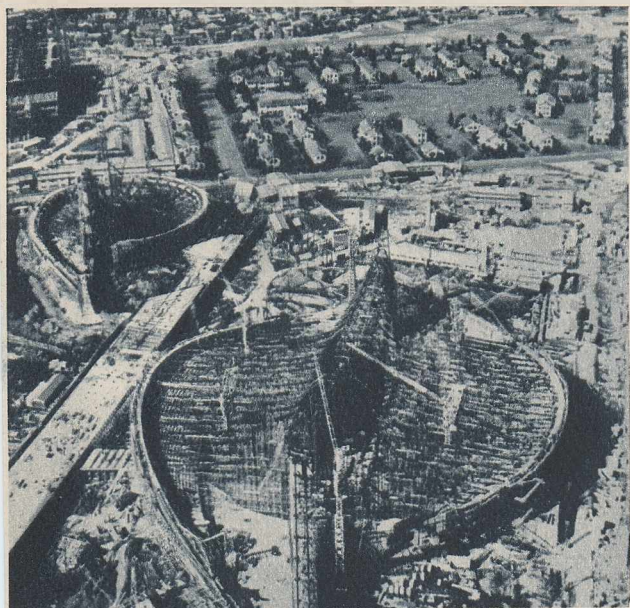
Rochia din două piese (foto 1), confecționată din stofă ecosez, e deosebit de practică în simplitatea ei. Decolteul, în formă de V, e completat, în zilele răcoroase, de un pulover sau un plastron de tricot.

Croiala confortabilă și jerseul moale din care sînt lucrate fac din aceste costume în două piese (foto 2 și 5) ținute recomandabile pentru toate ocaziile.

O bluză albă care poate fi schimbată des, o fustă în carouri și o vestă într-una din culorile ecosezului și iată un costum (foto 3) care va cuceri fără îndotăală sufragiile tinerelor fete.

Pentru cele care s-au plictisit de „veșnica” fustă și bluză, o rochie de croială „princesse” (foto 4) care poate fi purtată cu succes la orice oră a zilei.

La Tokio sint in toi pregătirile pentru olimpiadă. In fotografie: vedere din avion a șantierului viitorului stadion național; in planul al doilea, in stanga, se poate vedea construcția complexului nautic, care va avea două piscine, una de 50 m lungime și alta de 25 m pentru sărituri; in dreapta: satul olimpic.

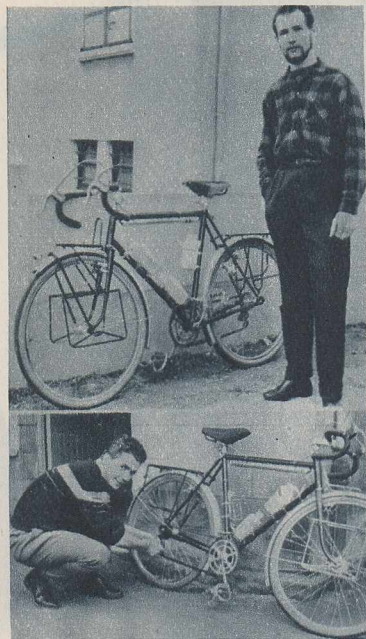

Greva medicilor belgieni, prin care aceștia se opun acordării de asistență medicală in baza legii asigurărilor sociale, a stîrnit protestul masei largi muncitoare, care nu vor să fie la cheremul onorariilor arbitrare practicate de cabinetele particulare. In fotografie: muncitorii din localitatea Seraing manifestează împotriva grevei, purtînd pancarte pe care scrie: „Pentru o îngrijire medicală gratuită”, „Ipocriților, respectați-l pe Hipocrat”.

In fața unui centru de recrutare din New York, pichete de demonstrații cer să se pună capăt intervenției S.U.A. in războiul din Vietnamul de sud împotriva forțelor patriotice.

Printre actualele mijloace de locomoție din capitala sovietică se află și troleibuzul cu remorcă, avînd o capacitate de 180 pasageri.

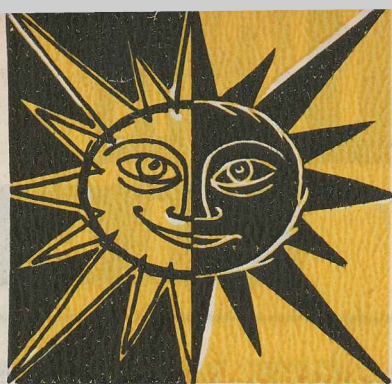
Doi tineri francezi din Montceau-les-Mines, Alain Jarrige (sus) și Joseph Gadak (jos), au pornit într-o lungă călătorie urmînd să parcurgă 22.000 km pe bicicletă și să ajungă la Tokio pentru a fi prezenți la începerea Jocurilor Olimpice.

In fața bazei militare aeriene americane de la Ruislip, din apropierea Londrei, a avut loc recent o demonstrație pentru pace și dezarmare, organizată de tineri adversari ai înarmării nucleare din Anglia.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scintei 1, raionul 30 Decembrie.
 Căsuța poștală 3507, Of. 33. Telefon 17.60.10—int. 1744.
ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei.
PREȚUL REVISTEI: 2 LEI.
 TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”.
 MACHETA: Ion Vulpescu.

*Lejeră
practică
modernă*

BLUZELE, JACHETELE, ȘCAMPOLOURILE TRICOTATE DIN BUMBAC ÎN MODELE ȘI CULORI VARIATE — SÎNT ÎMBRĂCĂMINTEA IDEALĂ PENTRU SERVICIU ȘI SPORT.

IMBRĂCĂMINTE TRICOTATĂ DIN BUMBAC